

BEHANDELINGSFORMULIER
Vergadering 28-5-2008
Agendapunt F1

Onderwerp	Evaluatie werkwijze algemeen bestuur		
Portefeuillehouder	De heer J.J. van Aartsen		
Beleidstaak	Bestuurlijke organisatie		
Voorgesteld besluit	Rapport van de Werkgroep Van der Tak toesturen aan het algemeen bestuur en aan te kondigen dat het rapport op 25 juni 2008 voor een oriënterende discussie in het algemeen bestuur aan de orde zal worden gesteld.		
Korte motivering	De Werkgroep Van der Tak is door en uit het algemeen bestuur ingesteld met als doel de werkwijze van het algemeen bestuur in brede zin te evalueren. De werkgroep rapporteert door tussenkomst van het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur.		
Bijlagen	1. Aanbiedingsbrief aan het algemeen bestuur. 2. Aanbiedingsbrief en rapport van de Werkgroep Van der Tak.		
Gevolgde procedure	Bestuurlijk overleg		
	Commissie van advies	Werkgroep uit het algemeen bestuur	
	Overleg/inspraak		
	Anders, te weten		
Verdere Procedure	Overleg/inspraak		
	Commissie van advies		
	Algemeen bestuur	25 juni 2008	
	Anders, te weten		
Openbaar besluit	Ja	Financiële gevolgen	-
Wet. bekendmaking	Nee		
Persbericht	Nee		
Andere publiciteit	Nee	P&O aspecten	-
Opsteller	Ir. A. Bartels	Leidinggevende	
Telefoonnummer	070 750 1511	Portefeuillehouder	
Datum	17 april 2008	Secretaris	
Beslissing: conform / gewijzigd / afgewezen / aangehouden / ...			

Aan het algemeen bestuur van het
Stadsgewest Haaglanden

Ir. A. Bartels

-

28 mei 2008

070 750 1511

SH08

1

Evaluatie werkwijze

Concept

Geachte leden van het algemeen bestuur

Door en uit het algemeen bestuur is eind vorig jaar de Werkgroep Evaluatie ingesteld. De instelling van deze werkgroep was het gevolg van een initiatiefvoorstel van de zijde van de Westlandse delegatie. De door u ingestelde werkgroep heeft inmiddels het rapport "met gevoel voor draagvlak" uitgebracht. Dit rapport van de Werkgroep Van der Tak treft u bijgaand aan.

Wij zijn voornemens het rapport ten behoeve van een oriënterende discussie in uw vergadering van 25 juni 2008 aan de orde te stellen. Op verzoek van de Werkgroep Van der Tak doen wij u nu reeds het rapport toekomen, zodat er voor de leden en gemeentelijke delegaties tijd is voor vooroverleg en terugkoppeling. Met het oog hierop zenden wij het rapport ter informatie ook toe aan de griffiers van de gemeenteraden.

Het dagelijks bestuur van het Stadsgewest Haaglanden,
de secretaris, de voorzitter,

Met gevoel voor draagvlak

Evaluatie van de werkwijze van het
Stadsgewest Haaglanden

Rapport van de Werkgroep Van der Tak
16 april 2008

Evaluatie werkwijze Stadsgewest Haaglanden

Rapport van de Werkgroep Van der Tak

16 april 2008

Inhoudsopgave

Inleiding	6
1. Het algemeen bestuur: samenstelling en werkwijze	8
1.1. Inleiding	8
1.2. Huidige samenstelling van het algemeen bestuur	8
1.3. Omvang van het algemeen bestuur	9
1.4. Plaatsvervangende leden	11
1.5. Gemeentelijke delegaties of politieke fracties	12
1.6. Vergaderingen	12
2. De relatie tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur	13
2.1. De samenstelling	13
2.2. De formele verdeling van taken en bevoegdheden	13
2.3. De huidige werkwijze	14
2.4. Werkwijze in andere regio's	14
2.5. Kaderstellende rol van het algemeen bestuur	14
3. De adviescommissies	15
4. De verhouding tussen gemeenten en Stadsgewest	16
4.1. Inleiding	16
4.2. Betrokkenheid van gemeenten	16
4.3. De voorstellen van het Stadsgewest	18
4.4. Het duale karakter van het gemeentebestuur	19
5. De burgers	20
6. Samenvatting van de aanbevelingen	22
Bijlage 1. Resultaten van de enquêtes	24
I. Belangrijkste conclusies	24
II. Resultaten en analyse van de schriftelijke enquête, gehouden onder leden van het algemeen bestuur.	26
III. Resultaten en analyse van de schriftelijke enquête, gehouden onder gemeenteraadsleden, niet zijnde lid van het algemeen bestuur.	32
Bijlage 2: Tabellen: enquêteresultaten per gemeente	44

Inleiding

Instelling en doelstelling

In de vergadering van 26 september 2007 is naar aanleiding van het initiatiefvoorstel van de heer J. van der Tak, mede namens de Westlandse delegatie, besloten om de werkwijze van het algemeen bestuur te evalueren. Hiertoe is uit het midden van het algemeen bestuur een Werkgroep Evaluatie (de Werkgroep Van der Tak) ingesteld, bestaande uit:

Delft:	L.P. Vokurka
Den Haag:	drs. M. Smits
Leidschendam-Voorburg:	mw. drs. J.J. Bouw
Midden-Delfland:	mw. E. de Jong - Hoogendoorn
Pijnacker-Nootdorp:	A.J. Kranenburg
Rijswijk:	drs. R.A.J. van der Meij
Wassenaar:	drs. M. Rahusen
Westland:	J. van der Tak, voorzitter van de werkgroep
Zoetermeer:	R.T.J.D. Janssen

Het secretariaat is gevoerd door ir. A. Bartels van het Stadsgewest.

De Werkgroep Van der Tak heeft op 29 november 2007 het algemeen bestuur een voorstel voor de uit te voeren evaluatie voorgelegd. Daarin is aangegeven dat het er niet om gaat om het Stadsgewest als zodanig ter discussie te stellen, maar met name om de werkwijze te verbeteren. Voorgesteld is dat in de evaluatie zal worden ingegaan op ondermeer:

- de samenstelling van het algemeen bestuur (aantal leden) per gemeente;
- het mogelijk (weer) invoeren van een systeem van plaatsvervangende leden;
- het werken op basis van gemeentelijke delegaties, dan wel op basis van politieke fracties;
- het algemeen bestuur en de dualisering, de relatie tussen het algemene bestuur en het dagelijks bestuur, de kaderstellende functie van het algemeen bestuur;
- de commissies: bestaan, functie, vergadertijdstippen, samenstelling;
- het debat en de inrichting van de vergaderingen;
- de terugkoppeling naar de gemeenteraden;
- informatieverstrekking aan raden en in bredere zin aan bevolking en instellingen.

Het algemeen bestuur heeft met dit voorstel ingestemd.

Werkwijze

Door de Werkgroep zijn twee enquêtes gehouden. Eén onder de leden van het algemeen bestuur en één onder de gemeenteraadsleden, niet zijnde lid van het algemeen bestuur. De resultaten van deze enquêtes zijn opgenomen in de bijlagen.

De uitkomsten van deze enquêtes, vergelijkingen met situaties elders in het land en nadere gedachtewisseling in de Werkgroep hebben geleid tot deze notitie met aanbevelingen.

De eerste indruk

De aanleiding om de evaluatie uit te voeren lag in het gevoel dat er redelijk wat opmerkingen zouden zijn over het functioneren van het Stadsgewest. Uit het uitgevoerde onderzoek blijkt echter dat dit mee valt. Met inachtneming van een aantal verbeterpunten zijn de reacties overwegend positief. Daarbij mag ook worden betrokken dat de respons op de schriftelijke enquêtes relatief hoog is geweest. De werkgroep is erkentelijk voor de medewerking van alle respondenten.

1. Het algemeen bestuur: samenstelling en werkwijze

1.1. Inleiding

Er zijn twee uitersten om tegen het algemeen bestuur aan te kijken.

In de ene opvatting wordt uitgegaan van een nu eenmaal wettelijk voorgeschreven orgaan, dat de formeel voorgeschreven besluiten neemt. Bij deze opvatting gaat het bij de werkwijze met name om de organisatie van de besluitvorming.

In de tweede opvatting wordt ervan uitgegaan dat het algemeen bestuur niet alleen de formeel voorgeschreven besluiten moet nemen, maar bij bovenlokale vraagstukken ook een kaderstellende rol heeft. In deze opvatting moet de werkwijze van het algemeen bestuur mogelijkheden bieden om aan die kaderstellende rol vorm en inhoud te geven.

De werkgroep opteert voor de tweede opvatting. Een aantal van de door de werkgroep aanbevolen verbeterpunten sluit hier dan ook bij aan.

1.2. Huidige samenstelling van het algemeen bestuur

Op grond van de gemeenschappelijke "Regeling stadsgewest Haaglanden 1995" is het algemeen bestuur samengesteld uit leden die door de gemeenteraden uit hun midden en uit de colleges van burgemeester en wethouders worden aangewezen.

In de gemeenschappelijke regeling is een verdeelsleutel opgenomen, die uit gaat van het aantal inwoners. Het verband is niet volledig lineair. Er is bij het bepalen van deze verdeelsleutel destijds (1993) uitgegaan van een aantal principes, namelijk:

- Eén gemeente moet ten minste twee leden hebben in het algemeen bestuur.
- Eén gemeente mag niet de meerderheid hebben.

De gekozen uitgangspunten leiden ertoe dat de kleinere gemeenten wat overbedeeld zijn in het algemeen bestuur. De grootste gemeenten zijn wat onderbedeeld in relatie tot het aantal inwoners.

Gemeente	Inwoners		Algemeen bestuur			Dagelijks bestuur		
	1.1.2007	% van totaal	zetels	stemmen	% van totaal	zetels	stemmen	% van totaal
Delft	95300	9,6	6	6	9,8	1	1	9,09
Den Haag	474680	47,8	25	25	41,0	1	3	27,27
Leidschendam-Voorburg	72888	7,3	5	5	8,2	1	1	9,09
Midden-Delfland	17548	1,8	2	2	3,3	1	1	9,09
Pijnacker-Nootdorp	42735	4,3	3	3	4,9	1	1	9,09
Rijswijk	47117	4,7	4	4	6,6	1	1	9,09
Wassenaar	25651	2,6	3	3	4,9	1	1	9,09
Westland	98933	10,0	6	6	9,8	1	1	9,09
Zoetermeer	118095	11,9	7	7	11,5	1	1	9,09
Voorzitter			1	0	0,0	1	0	0,00
Totaal	992.947	100,0	62	61	100,0	10	11	100,00

Uit de onder de gemeenteraadsleden gehouden enquête blijkt dat een meerderheid constructief aankijkt tegen de rol van de door hen gekozen leden van het algemeen bestuur. Er is vertrouwen in hen en ze worden gezien als verbindende schakel tussen raad en algemeen bestuur. De rol als controleur of stakeholder wordt veel minder vaak genoemd als rol van een lid van het algemeen bestuur.

Voor het dagelijks bestuur is destijds bewust gekozen voor vertegenwoordiging van alle gemeenten om het draagvlak breed te houden. Voorheen was er een soort dubbele stemprocedure. Daar is van afgestapt, ook omdat dit een te ingewikkelde constructie was. Om recht te doen aan de omvang van de gemeente Den Haag, heeft het lid, afkomstig uit de gemeente Den Haag nu drie stemmen in het dagelijks bestuur en alle andere leden ieder één stem. De voorzitter heeft géén stem. Er wordt in het dagelijks bestuur overigens zelden gestemd.

1.3. Omvang van het algemeen bestuur

Er worden wel eens opmerkingen gemaakt over de verhoudingsgewijs grote omvang van het algemeen bestuur. Dat komt ook uit de gehouden enquête naar voren, met name uit de aanvullende opmerkingen van een overigens beperkt aantal respondenten uit Den Haag en het Westland.

Indien het algemeen bestuur in omvang zou worden teruggebracht met enkelvoudig stemrecht voor de leden, dan leidt dit tot een verdergaande vergroting van de scheve verhouding. Dat is in tabel II geïllustreerd. Dat lijkt geen goede weg te zijn.

Tabel II: Voorbeeld verkleining met enkelvoudig stemrecht					
Gemeente	Inwoners		Algemeen bestuur		
	1.1.2007	% van totaal	zetels	stemmen	% van totaal
Delft	95300	9,6	3	3	9,1
Den Haag	474680	47,8	13	13	39,4
Leidschendam-Voorburg	72888	7,3	2	2	6,1
Midden-Delfland	17548	1,8	2	2	6,1
Pijnacker-Nootdorp	42735	4,3	2	2	6,1
Rijswijk	47117	4,7	2	2	6,1
Wassenaar	25651	2,6	2	2	6,1
Westland	98933	10,0	3	3	9,1
Zoetermeer	118095	11,9	4	4	12,1
Voorzitter			1	0	0,0
Totaal	992.947	100,0	34	33	100,0

Om de scheve verhouding te corrigeren zou meervoudig stemrecht kunnen worden toegekend¹. In onderstaande tabellen zijn hiervoor voorbeelden gegeven.

In voorbeeldtabel III hebben leden afkomstig uit alle gemeenten, met uitzondering van Midden-Delfland, meervoudig stemrecht (Den Haag x 3 en de overige x 2).

In voorbeeldtabel IV is het meervoudig stemrecht beperkt tot de leden afkomstig uit Den Haag (x3). Een dergelijke situatie kent ook de Stadsregio Rotterdam. Vanuit de stad Rotterdam zijn er 6 leden met ieder 3 stemmen.

In alle andere plusregio's is er overigens sprake van enkelvoudig stemrecht.

¹ Meervoudig stemrecht is ingevolge artikel 13, lid 4 onder b, van de Wet gemeenschappelijke regelingen toegestaan bij gemeenschappelijke regelingen. Bij gemeenten is dat ingevolge de Gemeentewet niet toegestaan.

Tabel III Voorbeeld met meervoudig stemrecht. Den Haag 3 en de andere gemeenten, met uitzondering van Midden-Delfland, 2 stemmen per lid					
Gemeente	Inwoners		Algemeen bestuur		
	1.1.2007	% van totaal	zetels	stemmen	% van totaal
Delft	95300	9,6	3	6	9,0
Den Haag	474680	47,8	9	27	40,3
Leidschendam-Voorburg	72888	7,3	3	6	9,0
Midden-Delfland	17548	1,8	2	2	3,0
Pijnacker-Nootdorp	42735	4,3	2	4	6,0
Rijswijk	47117	4,7	2	4	6,0
Wassenaar	25651	2,6	2	4	6,0
Westland	98933	10,0	3	6	9,0
Zoetermeer	118095	11,9	4	8	11,9
Voorzitter			1	0	0,0
Totaal	992.947	100,0	31	67	100,0

Tabel IV: Voorbeeld met alleen meervoudig stemrecht voor Den Haag (3 stemmen per lid)					
Gemeente	Inwoners		Algemeen bestuur		
	1.1.2007	% van totaal	zetels	stemmen	% van totaal
Delft	95300	9,6	6	6	9,5
Den Haag	474680	47,8	9	27	42,9
Leidschendam-Voorburg	72888	7,3	5	5	7,9
Midden-Delfland	17548	1,8	2	2	3,2
Pijnacker-Nootdorp	42735	4,3	3	3	4,8
Rijswijk	47117	4,7	4	4	6,3
Wassenaar	25651	2,6	3	3	4,8
Westland	98933	10,0	6	6	9,5
Zoetermeer	118095	11,9	7	7	11,1
Voorzitter			1	0	0,0
Totaal	992.947	100,0	46	63	100,0

Er zijn uiteraard ook andere varianten denkbaar. In de plusregio Eindhoven wordt bijvoorbeeld voor gemeenten met < 20.000 inwoners volstaan met een lid. Echter, indien dit lid wordt benoemd tot lid van het dagelijks bestuur, dan wijst de betreffende gemeente nog een lid aan voor het algemeen bestuur en heeft het betreffende lid van het dagelijks bestuur in het algemeen bestuur geen stemrecht. Een dergelijke oplossing zou bij het Stadsgewest maar een zetel minder betekenen.

Variatie is ook op een andere manier aan te brengen. In de (niet plusregio) gemeenschappelijke regeling Drechtsteden is bijvoorbeeld de limiet per gemeente gelegd op het aantal fracties, dat in een gemeente vertegenwoordigd is. Dit betekent dat er per zittingsperiode verschillen in omvang van de Drechtstedenraad (het algemeen bestuur) kunnen zijn. Deze constructie leidt in Drechtsteden op dit moment tot 48 leden. Een meervoudig stemrecht corrigeert de afvaardiging, naar het aantal stemmen dat in die gemeente bij de gemeenteraadsverkiezingen is uitgebracht. Dat betekent dat er tussen de leden van de Drechttraad relatief veel verschillende stemgewichten zijn.

Vorenstaande illustraties geven aan dat het terugbrengen van de omvang van het algemeen bestuur niet ondenkbaar is.

Als gevolgen kunnen worden genoemd:

- Er wordt aanwezigheidsdiscipline verwacht.
- Het eventueel opereren van het algemeen bestuur op basis van politieke fracties wordt mogelijk wat lastiger, vooral in het model waarbij vrijwel alle gemeenten gewogen stemmen hebben.
- De kleinere politieke partijen kunnen buiten de boot vallen (deze worden nu door de grotere gemeenten ingebracht). Dat kan nadelen hebben voor het draagvlak in de gemeenten.
- Het "gewicht" van de representatie per gemeente komt op een beperkt aantal schouders te liggen.
- De stemprocedures vragen enige techniek.

Overigens leidt de huidige situatie niet tot onoverkomelijke problemen, zij het dat er een redelijke zaalcapaciteit nodig is om het algemeen bestuur te huisvesten. Quorumproblemen zijn er niet. De aanwezigheid is redelijk tot goed.

Aanbeveling

Indien er gekozen zou worden voor een beperking van de omvang, dan zou dit beperkt moeten blijven tot inperking van het aantal leden, afkomstig uit Den Haag. Deze leden zouden dan meervoudig stemrecht moeten krijgen. Aanbevolen wordt de wens hiertoe met name vanuit de Haagse delegatie, respectievelijk de gemeenteraad van Den Haag te laten uitspreken en het eventuele initiatief ook daar te laten. Bij de overwegingen zal ook betrokken moeten worden, dat de omvang van de delegaties mede samenhangt met het gewenste karakter van het algemeen bestuur (bijvoorbeeld alleen finale besluiten nemen of ook kaderstellende uitspraken vooraf doen) en met de mogelijkheden om ook kleinere gemeenteraadsfracties aan het algemeen bestuur te laten deelnemen.

1.4. Plaatsvervangende leden

Uit de gehouden enquête blijkt dat een ruime meerderheid voorstander is van het opnieuw invoeren van een vorm van plaatsvervangers. Voorheen konden de raden voor ieder lid een plaatsvervangend lid aanwijzen. Die mogelijkheid is uit de gemeenschappelijke regeling van het Stadsgewest geschrapt.

Gelet op de in het algemeen bestuur gevoerde discussies na vaststelling van de wijziging van de regeling en de uitkomsten van de enquête wordt aanbevolen om een systeem van plaatsvervangende leden opnieuw in te voeren. Dat zou beperkt kunnen blijven tot de kleinere gemeenten, maar omdat het punt relatief breed leeft wordt voorgesteld voor alle gemeenten een gelijklopend systeem van plaatsvervangers in de gemeenschappelijke regeling op te nemen.

Aanbeveling

De gemeenschappelijke regeling zou moeten worden aangepast met de volgende regeling: Iedere raad heeft het recht om maximaal twee plaatsvervangende leden voor het algemeen bestuur aan te wijzen uit het midden van de raad en het college van burgemeester en wethouders. Een plaatsvervangend lid van een gemeente kan op verzoek van een lid van het algemeen bestuur uit dezelfde gemeente bij verhindering of ontstentenis van dit lid aan de beraadslagingen en stemmingen in vergaderingen van het algemeen bestuur deelnemen.

1.5. Gemeentelijke delegaties of politieke fracties

Tot ongeveer medio 1997 vergaderde het algemeen bestuur op basis van politieke fracties. Daarna is de werkwijze omgezet en wordt in het algemeen bestuur op basis van gemeentelijke delegaties vergaderd. Uit de enquête komt over dit aspect geen echt signaal. Er is ook niet naar gevraagd. Uit de aanvullende opmerkingen blijkt dat enkele respondenten de voorkeur geven aan het werken langs politieke lijnen, ook vanuit de gemeenten. Voorts blijkt een redelijke groep leden van het algemeen bestuur (36%) niet tevreden te zijn over inrichting van de vergaderingen van het algemeen bestuur, overigens niet voor zover het de mogelijkheden voor het debat aangaat. Daarover zijn de respondenten in meerderheid wel tevreden.

In de Stadsregio's Amsterdam en Rotterdam wordt in de regioraad naar tevredenheid gewerkt met politieke fracties. Van andere regio's is dat niet nagegaan.

In het algemeen bestuur van het Stadsgebied is door het dagelijks bestuur steeds gesteld, dat het algemeen bestuur zelf moet aangeven welke werkwijze men verkiest. Dat heeft tot op heden niet tot initiatieven geleid om de werkwijze aan te passen.

Aanbeveling

Aanbevolen wordt in het algemeen bestuur een discussie te voeren over het werken op basis van gemeentelijke delegaties versus op basis van politieke partijen, dan wel een combinatie hiervan.

1.6. Vergaderingen

Uit de enquête blijkt dat de respondenten tevreden zijn over de frequentie en het tijdstip van de vergaderingen van het algemeen bestuur. Dat geldt ook voor de mogelijkheden voor debat, maar niet voor de werkwijze. 36% is hierover niet tevreden. Het is ook uit de aanvullende opmerkingen niet duidelijk, waarop deze ontevredenheid betrekking heeft. Ze zou betrekking kunnen hebben op:

- Het feit dat er, gelet op de uitgebreide voorbereidingsprocedure, vaak weinig meer toe te voegen is aan de voorstellen, waardoor veel voorstellen zonder enige discussie met algemene stemmen worden aangenomen.
- Het feit dat het algemeen bestuur veelal aan het einde van het proces zit, waardoor sturing vooraf als regel niet aan de orde is.
- Mogelijk dat voorstellen soms wat gecompliceerd van aard zijn, waardoor het voor het algemeen bestuur niet altijd eenvoudig is hier sterk in te sturen. (Voorbeeld: de verordening op het Mobiliteitsfonds en het hierbij behorende Investeringsprogramma Verkeer en Vervoer, de relatie met het Rijksinvesteringsprogramma (MIRT), de relatie met de Regionale Nota Mobiliteit en de lokale prioriteiten.)
- Het gegeven dat het in het algemeen bestuur vaak ook gaat om inbreng vanuit de gemeente en minder vanuit een politieke invalshoek.
- De situatie dat het algemeen bestuur weinig agenderend en kaderstellend opereert.

Indien de ontevredenheid het gevolg is van het gevoel, dat het algemeen bestuur te zeer aan het einde van het proces zit en eigenlijk meer aan de voorkant van het proces een rol zou moeten spelen, wordt verwezen naar paragraaf 2.5. Hierin wordt nader op de taakverdeling tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur en op de kaderstellende rol ingegaan.

Aanbeveling

Omdat niet duidelijk is waar de ontevredenheid uit voortkomt, wordt aanbevolen dit binnen de gemeentelijke delegaties nader te verkennen.

2. De relatie tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur

Uit de gehouden enquête blijkt dat de verhouding tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur niet voor een ieder helder is. Mogelijk is dat het gevolg van onbekendheid met de formele taakverdeling en met de werkwijze. Gemeenten werken al geruime tijd op basis van een duaal stelsel. Het monistisch ingericht bestuur van een gemeenschappelijke regeling is hierdoor mogelijk minder bekend.

2.1. De samenstelling

De benoeming van het dagelijks bestuur geschiedt bij het Stadsgewest door en uit het algemeen bestuur. Dat is in de gemeenschappelijke regeling vastgelegd. Het is het gebruik dat dit geschiedt op basis van een voorstel vanuit de gemeenten. Het herenakkoord is dat de leden van het dagelijks bestuur lid zijn van een college van B&W.

De burgemeester van Den Haag is q.q. voorzitter van het Stadsgewest.

Uit de enquête zijn geen signalen gekomen over de samenstelling van het dagelijks bestuur. Hier is ook niet naar gevraagd, omdat de werkgroep dat niet in haar programma heeft staan. Eén respondent heeft aangegeven liever een onafhankelijk voorzitter te zien. Wettelijk is dat toegestaan. Alleen de Stadsregio Arnhem Nijmegen maakt hier gebruik van.

Het Stadsgewest is, naast de (overigens in wettelijke taken beperkte) plusregio Parkstad Limburg en het Bestuur Regio Utrecht (BRU), de enige plusregio, met even veel leden in het dagelijks bestuur, als het aantal deelnemende gemeenten. In de vijf andere gebieden is er een kleiner dagelijks bestuur, vaak ook met meer dan een lid uit de centrumgemeente. Ook in het dagelijks bestuur van het BRU heeft de gemeente Utrecht twee leden. Vanuit de gemeente Den Haag is een tweede lid in het dagelijks bestuur eerder als wens naar voren gebracht.

Er zijn argumenten voor en tegen een dagelijks bestuur met een redelijke omvang. Een kleiner dagelijks bestuur kan mogelijk efficiënter zijn. Daar staat tegenover dat een dagelijks bestuur, waarin alle gemeenten vertegenwoordigd zijn, weer meer draagvlak kan opleveren in de gemeenten.

De werkgroep acht het van belang te onderkennen dat, gelet op de omvang in budget en het belang van een aantal beleidsterreinen, van leden van het dagelijks bestuur het nodige wordt gevraagd, ook in onderhandelingen met andere overheden. Dat raakt de verdeling van de werkzaamheden en ook de gewenste bestuurlijke inzet.

2.2. De formele verdeling van taken en bevoegdheden

Op hoofdlijnen is de bestaande situatie als volgt. Gemeenschappelijke regelingen zijn niet duaal ingericht. Dat is bij wet niet toegestaan. Bij het Stadsgewest wordt in de bestuurspraktijk een werkwijze toegepast, waarbij het algemeen bestuur zoveel mogelijk kaderstellend en controlerend is en het dagelijks bestuur belast is met de uitvoering van het beleid. Dat is door middel van een delegatieregeling en regelingen in de betreffende verordeningen vastgelegd. De wetgever heeft in specifieke wetgeving op een beperkt aantal onderdelen bepaald dat het dagelijks bestuur het bevoegde gezag is. Dat geldt met name voor de Wet personenvervoer 2000, waarin de opdrachtgevende functie van het openbaar vervoer in handen is gelegd van de dagelijkse besturen van plusregio's en provincies.

2.3. De huidige werkwijze

Het dagelijks bestuur van het Stadsgewest bestaat, naast de voorzitter, uit evenveel leden als er gemeenten zijn. Dat betekent ook dat het dagelijks bestuur personele lijnen met alle gemeenten heeft. Daar is het Stadsgewest redelijk exclusief in. Reken daarbij ook, dat het dagelijks bestuur zich laat adviseren door Bestuurlijke Overleggen per beleidsterrein, waar de desbetreffende portefeuillehouders van alle gemeenten zitting in hebben, dan mag worden geconcludeerd, dat de relatie met de dagelijkse gemeentelijke bestuurspraktijk goed is geborgd. En dat staat nog los van de formele zienswijzenprocedures, die het Stadsgewest moet volgen.

Vorenstaande situatie leidt er bij het Stadsgewest toe dat de marges van het dagelijks bestuur, als gevolg van de voorbereidingsprocedure, in zekere zin beperkt zijn. De marges van het algemeen bestuur zijn als gevolg daarvan in informele zin daar weer een afgeleide van. Mogelijk dat deze situatie voor een belangrijk aantal respondenten vraagtekens heeft opgeroepen over de verhouding tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.

2.4. Werkwijze in andere regio's

In andere plusregio's gaat de voorbereidingsprocedure meestal anders. Daar is als regel het dagelijks bestuur het vertrekpunt van de bestuurlijke procedures. Vanuit het dagelijks bestuur gaan de voorstellen naar de portefeuillehoudersoverleggen en commissies. Dat betekent dat het dagelijks bestuur in die gevallen een nadrukkelijker voortouw heeft bij de procedures. In de Stadsregio Rotterdam is men daar redelijk strikt in. In de Stadsregio Amsterdam wordt er om pragmatische redenen ook wel eens van afwijken. Of dat aldaar leidt tot een meer helder beeld over de verhouding tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur is niet bekend.

Binnen de marges van de wetgeving zijn er principiële andere varianten mogelijk wat betreft de werkwijze en samenstelling. In de gemeenschappelijke regeling Drechtsteden is gebruik gemaakt van een mogelijkheid in de Wet gemeenschappelijke regelingen, waarmee een soort duaal stelsel is ingevoerd. Dat geschiedt door de bepaling dat ten hoogste de helft van de leden van het Drechtstedenbestuur (het dagelijks bestuur) van buiten de kring van de Drechtstedenraad, de gemeenteraden of de colleges wordt aangewezen. Het dagelijks bestuur komt daarmee voor een deel van buiten de kringen van de gemeentebesturen. De Drechtstedenraad kent ook een griffie en trekt daarmee ook op dit punt een zekere parallel met de gemeenten.

2.5. Kaderstellende rol van het algemeen bestuur

Gelet op de bestaande werkwijze zit het algemeen bestuur feitelijk aan het einde van het proces. Dat betekent dat de kaderstellende rol meer in controlerende, dan in sturende zin aan de orde is. Om meer inhoud te geven aan de kaderstellende rol kan worden overwogen om bij belangrijke onderwerpen eerst een startnotitie door het algemeen bestuur te laten vaststellen, in zekere zin vergelijkbaar met een startnotitie voor milieueffecten rapportage. Dat kost uiteraard extra tijd. Die kan mogelijk bij de finale besluitvorming weer worden terugverdiend. Een andere mogelijkheid om tijd te winnen is het inkorten en vereenvoudigen van de informele voorbereidingsprocedure, die plaatsvindt door middel van de zogeheten Bestuurlijke Overleggen en de ambtelijke pendant daarvan.

Aanbevelingen

- 1. Het verdient aanbeveling de formele verhouding tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur, die is vastgelegd in allerlei regelingen, in een helder schema samen te vatten. Dat geeft inzicht in de formele verhoudingen tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.*
- 2. Om meer invulling te geven aan de kaderstellende rol van het algemeen bestuur verdient het aanbeveling om bij belangrijke onderwerpen eerst een startnotitie door het algemeen bestuur te laten vaststellen.*

3. De adviescommissies

Uit de enquête blijkt dat er niet eenduidig wordt gedacht over de adviescommissies. In het algemeen is de meerderheid tevreden. Een kwart van de respondenten vindt de verhouding met het algemeen bestuur niet duidelijk en stelt het voortbestaan ter discussie. De samenstelling en stemverhoudingen ontlokken ook kritiek. Aandachtspunt is de inrichting van de vergaderingen, waarbij niet geheel duidelijk is wat hiermee is bedoeld.

In het algemeen bestuur is eerder een discussie gevoerd over de commissies, waarbij een optie was om alle adviescommissies (met uitzondering van die voor de bezwaarschriften en naar de stand van nu mogelijk ook van de in te stellen Commissie voor de Rekening, waarvoor inmiddels een verordening in procedure is) af te schaffen en voorafgaande aan de vergadering van het algemeen bestuur informatieve besprekingen te houden, die deze functie van de commissies zouden kunnen overnemen. Een eerste aanzet is – als proef - gemaakt door het afschaffen van de commissies Afpo en Zorg en het houden van thematische informatieve bijeenkomsten voorafgaande aan de vergaderingen van het algemeen bestuur.

Gelet op de wisselende waardering van de commissies verdient het wellicht aanbeveling de rol en betekenis van de adviescommissies toch nog eens nader te bekijken, temeer omdat ook het tijdsbeslag een rol blijkt te spelen bij veel gemeenteraadsleden. Een optie zou kunnen zijn om, evenals in de Stadsregio Amsterdam het geval is, en waar nog alleen de commissie Algemene Zaken/Werkwijze en de commissie Bezwaar en Beroep actief zijn, alle vakinhoudelijke informatieve werkbesprekingen met leden van het algemeen bestuur aan de vergaderingen vooraf te laten gaan. Dat functioneert nu een jaar naar tevredenheid, weliswaar met de kanttekening dat het debat in de regioraad hierdoor wat verschaalt, omdat dit in de informatieve voorbesprekingen, die direct aan de regioraad vooraf gaan, al heeft plaatsgevonden.

Aanbeveling

Voorgesteld wordt gedurende een periode een proef te doen zonder commissies (met uitzondering van de commissies voor de bezwaarschriften en de rekening) en alleen informatieve bijeenkomsten voorafgaande aan de vergadering van het algemeen bestuur te houden.

4. De verhouding tussen gemeenten en Stadsgewest

4.1. Inleiding

Het Stadsgewest is een vorm van verlengd lokaal bestuur. Dat geldt voor zover het de samenstelling van het algemeen bestuur en dagelijks bestuur betreft. Het principe van verlengd lokaal bestuur, dat ten grondslag ligt aan de Wet gemeenschappelijke regelingen is echter ook gekoppeld aan het basisbeginsel van gemeenschappelijke regelingen, ingesteld door gemeenten, namelijk dat gemeenten ook taken en bevoegdheden op- en/of overdragen aan de gemeenschappelijke regelingen. Dit echter is maar in zeer beperkte mate het geval bij Wgr-plus gebieden, zoals het Stadsgewest. Er zijn overigens plusregio's waaraan nadrukkelijk wel gemeentelijke taken zijn opgedragen. Bijvoorbeeld een regionale milieudienst of een streekarchief, zoals in Eindhoven. Of de hulpverleningsregio, zoals in Twente. Die lokale taken zijn aan het Stadsgewest niet opgedragen. Voor de hulpverleningsregio is in de regio Haaglanden overigens een aparte gemeenschappelijke regeling ingesteld.

Het Stadsgewest heeft de belangrijkste taken en bevoegdheden krachtens specifieke wetgeving, dat wil zeggen rechtstreeks toegekend door de wetgever, dat wil zeggen door het Rijk. Een uitzondering is de jeugdzorg, die bij delegatie is toegekend door de provincie Zuid-Holland. Gemeenten hebben geen substantiële taken en bevoegdheden overgedragen aan het Stadsgewest. Wel kent de gemeenschappelijke regeling bepalingen over hoe het Stadsgewest met de gemeenten moet omgaan en op welke wijze gemeenten rekening moeten houden met besluiten van het Stadsgewest.

Dit betekent dat er wat betreft het principe van verlengd lokaal bestuur geen sprake is van een zuivere vorm. In feite is het Stadsgewest (evenals bijvoorbeeld de provincie) wettelijk autonoom om te beslissen over zaken als het openbaar vervoer en dergelijke. Dit uiteraard met inachtneming van de voorgeschreven voorbereidingsprocedures.

In de praktijk is er vanuit de gemeenten echter sterke aandrang om, gelet op het principe van verlengd lokaal bestuur, sterke invloed en controle uit te oefenen op de bestuursorganen van het Stadsgewest en wordt hier vanuit het Stadsgewest vorm en inhoud aan gegeven.

Eigenlijk gaat het hier om een weeffout in de wetgeving. Veelvuldig wordt dan ook de gebrekkige democratische legitimiteit van de plusregio's aan de orde gesteld. Ook uit de gehouden enquête komt dit naar voren.

De wetgever is echter al decennia lang niet tot een conclusie kunnen komen over hoe nu het beste het bovenlokale, c.q. regionale bestuur in grootstedelijke regio's kan worden ingericht en heeft uiteindelijk besloten de basis te zoeken in de Wet gemeenschappelijke regelingen. Dit betekent dat het Stadsgewest het moet doen met de kaders, die nu eenmaal gegeven zijn en dat betekent ook dat gezocht moet worden naar pragmatische oplossingen om er toch een werkbaar en aanvaardbaar geheel van te maken.

Het vorenstaande sluit niet uit nuttig dat kan zijn om eens na te gaan of het uit oogpunt van transparantie en efficiency gewenst zou zijn om meer regelingen, die op de schaal van Haaglanden werken, samen te voegen.

4.2. Betrokkenheid van gemeenten

De situatie

De resultaten van de enquête geeft een zeer gemêleerd beeld over de betrokkenheid van de individuele gemeenteraadsleden. Ongeveer de helft vindt dat er betrokkenheid is bij belangrijke kwesties. Een derde vindt dit voldoende. Ongeveer de helft wil meer betrokken

worden. Een derde wil dit om te beoordelen of de lokale belangen goed verankerd zijn. Kijkend naar hoe de schriftelijke informatie bij de gemeenteraadsleden komt, dan blijkt dit in de helft van de gevallen het gevolg te zijn van rechtstreeks door het Stadsgewest toegezonden informatie. Internet, krant en informatie van B&W scoren relatief laag. Mondeling wordt het meeste gehoord van de leden van het algemeen bestuur en van het college van B&W. 27% zegt voldoende inbreng te kunnen leveren bij officiële procedures. 30% zegt dat dit beter zou kunnen, indien de voorstellen meer toegankelijk zouden zijn. Er wordt door gemeenteraadsleden, niet zijnde lid van het algemeen bestuur, tussen één en vier uur tijd per maand besteed aan het Stadsgewest.

In de praktijk worden gemeenten op verschillende manieren betrokken.

Op het niveau van het college en de ambtelijke organisatie is er sprake van een ruime betrokkenheid, door middel van de verschillende ambtelijke en bestuurlijke adviesprocedures en de deelname aan het dagelijks bestuur. Als gevolg hiervan hebben voorstellen een lange doorloop in de voorbereidingsprocedures.

In een aantal gevallen volgt na de adviesprocedure nog een officiële zienswijzenprocedure. Afhankelijk van het onderwerp beperkt zich dit tot het college. In andere gevallen wordt ook de raad ingeschakeld. Daar is veelal een termijn van zes tot acht weken mee gemoeid en wordt vaak ook meer tijd bedongen vanuit de gemeenten. Vanuit de gemeenten gezien is dat verklaarbaar.

Tenslotte is er weer een mogelijkheid via de adviescommissies en (de voorbereiding van) het algemeen bestuur.

Geconcludeerd kan worden dat er vele mogelijkheden van betrokkenheid zijn, die alles bij elkaar genomen veel proceduretijd kosten. Toch blijft het aantal respondenten dat aangeeft ontevreden te zijn hoog.

Mogelijkheden voor verbetering

De meeste wensen voor meer betrokkenheid worden vanuit de raden naar voren gebracht.

Voorbeelden van verbetering, die door het Stadsgewest kunnen worden opgepakt zijn:

a. Het verbeteren van het inzicht in wat het Stadsgewest doet door:

- Periodieke publicaties (volgens vast rooster, bijvoorbeeld eens in de veertien dagen) in de huis-aan-huis bladen met zakelijke berichtgeving, zoals ook geschiedt in de gemeenteberichten. Deze bladen worden goed gelezen, naar wordt aangenomen ook door gemeenteraadsleden. Dit punt is overigens ook van belang voor de burgers.
- Het periodiek bezoeken van raden en raadscommissies om toelichting te geven op voorstellen en het werk van het Stadsgewest.
- Het organiseren van informatieve bijeenkomsten over belangrijke regionale thema's.
- Het opzetten van e-mail berichtgeving over regionale aangelegenheden.

b. Het meer toegankelijk maken van de voorstellen door:

- Het (tijdig) aankondigen van op komst zijnde voorstellen en planning ervan.
- Het voorzien van de voorstellen, die vanuit het Stadsgewest aan de raden worden voorgelegd, van een puntsgewijze samenvatting aan het begin over wat wordt voorgesteld, welke procedure doorlopen is, wat de gevolgen voor de gemeenten zijn en welk vervolg (bijvoorbeeld in de gemeenten) wordt voorgesteld.

c. Het creëren van netwerken door:

- Het organiseren van themabijeenkomsten over belangrijke regionale vraagstukken met informatie, debat en kennisuitwisseling.
- Het uitbouwen van de Regiodag tot een ontmoetingsdag voor raadsleden.

Deze voorbeelden kosten uiteraard extra inzet en tijd, ook van de raadsleden.

Voorbeelden van verbeteringen die door de gemeenten en gemeenteraadsleden, voor zover dat al niet gebeurt, kunnen worden opgepakt zijn:

- Het opvoeren van "Ontwikkelingen Stadsgewest" als vast agendapunt bij de betrokken raadscommissies.
- Het bij gelegenheid gezamenlijk laten vergaderen van bij een belangrijke kwestie betrokken raadscommissies.
- Het organiseren van vooroverleg voorafgaande aan de vergaderingen van het algemeen bestuur.
- Het langs politieke lijnen leggen van dwarsverbanden met politieke collega's in andere gemeenten.

Wellicht zijn er ook mogelijkheden voor individuele bestuursleden, zoals de leden van het algemeen bestuur (39% geeft aan zich eigenlijk actiever te moeten inzetten), leden van het dagelijks bestuur en leden van de colleges van burgemeester en wethouders.

Aanbevelingen

Aanbevolen wordt te beginnen met een aantal concrete maatregelen, zoals:

- 1. Periodieke zakelijke publicaties in de huis-aan-huis bladen.*
- 2. Het periodiek bezoeken van raden en raadscommissies om toelichting te geven op voorstellen en het werk van het Stadsgewest.*
- 3. De voorstellen, die vanuit het Stadsgewest aan de raden worden voorgelegd, zo toegankelijk mogelijk maken (zie 4.3.).*
- 4. Het houden van bijeenkomsten voor de gezamenlijke raden over regio brede thema's.*
- 5. Het bij gelegenheid en zeker aan het begin van een zittingsperiode organiseren van "een rondje" langs de gemeenteraden door de voorzitter en vice-voorzitter van het Stadsgewest*

4.3. De voorstellen van het Stadsgewest

Op hoofdlijnen is de helft van gemeenteraadsleden tevreden over de voorstellen van het Stadsgewest die de gemeenten bereiken, de andere helft vindt de voorstellen te lang en te vaag. De leden van het algemeen bestuur zijn meer tevreden.

Onderkend moet worden dat het Stadsgewest voor gemeenteraadsleden en leden van de colleges van burgemeester en wethouders in wezen een "baantje erbij" is. Dat is niet negatief bedoeld, maar nu eenmaal de gegeven situatie.

Erkend moet voorts worden dat de voorstellen van het Stadsgewest, zeker indien het om beleidsvoorstellen gaat, regelmatig compromissen bevatten die de resultante zijn van het vinden van een plaats tussen standpunten van Rijk, provincie en gemeenten en van de onderlinge verhoudingen en wensen van de gemeenten. Dat levert vaak niet geheel duidelijke teksten op. En dat is dan nog afgezien van compromissen die het gevolg zijn van een afweging van sectorale belangen. Daar is alleen iets aan te doen, indien het Stadsgewest meer als autonome overheid zou optreden, of indien de gemeenten meer aan het Stadsgewestelijk bestuur zouden overlaten. Dat wordt in de gegeven omstandigheid niet gewenst. Daarom zal de oplossing vooral in de redactie van de voorstellen moeten worden gevonden.

Aanbevelingen

- 1. Er vanuit gaande dat de primaire taak van leden van het algemeen bestuur in de gemeente ligt en ook gemeenteraadsleden primair zijn gekozen voor de lokale belangen, moet er bij het opstellen van voorstellen rekening mee worden gehouden, dat deze "SMART" zijn. Het dagelijks bestuur wordt aanbevolen hierop toe te zien.*
- 2. Het voorzien van de voorstellen, die vanuit het Stadsgewest aan de raden worden voorgelegd, van een puntsgewijze samenvatting en een standaard opzet van het voorstel, bijvoorbeeld als volgt: gevraagde beslissing, aanleiding, bevoegdheid, relatie met eerdere besluiten, wat willen we bereiken, wat gaan we daarvoor doen, wat gaat het kosten, de communicatie en de verdere procedure.*
- 3. Ten behoeve van de transparantie en leesbaarheid verdient het aanbeveling om de voorstellen, die vanuit het Stadsgewest aan de raden worden voorgelegd, te voorzien van een puntsgewijze samenvatting aan het begin over wat wordt voorgesteld, welke procedure doorlopen is, wat de gevolgen voor de gemeenten zijn en welke vervolgpcedures er aan de orde zijn.*

4.4. Het duale karakter van het gemeentebestuur

Uit de enquête komt de wens naar voren dat het Stadsgewest zich beter moet aansluiten aan het duaal ingerichte gemeentebestuur. Aangenomen wordt dat dit zowel betrekking heeft op de tijd die gemeenten gegeven wordt om een inbreng te leveren, als op de procedures die in de gemeenten worden gevolgd.

Eerder is al aangegeven dat voorstellen van het Stadsgewest een uitgebreide (informele) voorbereidingsprocedure kennen, waarbij de betreffende leden van het college van burgemeester en wethouders en hun ambtelijke ondersteuning uitgebreid worden betrokken. Daarmee kan voor het Stadsgewest als het ware de kous niet af zijn. Andere collegeleden en de gemeenteraad kunnen immers in het geheel nog niet betrokken zijn geweest. Dit betekent dat in de fase dat de formele raadpleging start dit ook als een nieuwe stap in de procedure moet worden gezien.

Voorts is het van belang te onderkennen dat college en raad ieder gaan over hun eigen agenda en dat de raad meestal vergadert over voorstellen van het college. Dat betekent dat in deze nieuwe stap moet worden voorzien in tijdsruimte voor het college om een preadvies vast te stellen en vervolgens in tijdsruimte voor de raad om dit preadvies in behandeling te nemen.

Een geheel andere invalshoek is of, en zo ja hoe, de gemeenteraden aan de voorkant van het proces een rol kunnen spelen. Feitelijk geldt dat ook voor het algemeen bestuur. In 2.4. is aanbevolen om bij belangrijke onderwerpen eerst een startnotitie vast te stellen, vergelijkbaar met een startnotitie MER. Daarin kunnen dan de kaders worden vastgelegd, waarlangs verder gewerkt moet worden.

Bij grote onderwerpen, die een sterke impact hebben voor de gemeenten, zou deze startnotitie ook aan de raden moeten worden voorgelegd.

Aanbevelingen

- 1. Er zal vooral bij belangrijke kwesties, waarover de gemeenteraden een inbreng moeten leveren, al dan niet in de vorm van een officiële zienswijze, met meer nadruk rekening moeten worden gehouden met de tijd die dit in een gemeente kost.*
- 2. Om aan de eerste aanbeveling te voldoen is ordening vooraf van de aan de orde komende onderwerpen van belang. De termijnagenda kan hierbij behulpzaam zijn.*

3. *Het verdient aanbeveling om bij belangrijke onderwerpen over de hiervoor opgestelde startnotitie eerst een zienswijze van de gemeenteraden te vragen, voordat vaststelling in het algemeen bestuur plaatsvindt.*

5. De burgers

Uit de enquête komt een opmerkelijk resultaat naar voren. 20% van de gemeenteraadsleden vindt het voldoende, als het Stadsgewest zich houdt aan de officiële procedures. 14% is van mening dat het Stadsgewest méér zou moeten doen richting de burgers. 40 % vindt dat de inbreng van burgers via de gemeenten moet lopen.

De officiële procedures

Ingevolge de wetgeving, waarvan zeker ook de Algemene wet bestuursrecht, is een bestuursorgaan, dat een besluit wil nemen, gehouden een voorbereidingsprocedure te volgen, waarbij belanghebbenden hun zienswijzen mogen inbrengen. Belanghebbenden kunnen tegen een genomen besluit bezwaar aan tekenen en ook weer in beroep² gaan tegen een uitspraak op een bezwaarschrift. De door de bestuursorganen van de deelnemende gemeenten vastgestelde gemeenschappelijke regeling schrijft bovendien voor dat er bij belangrijke kwesties ook een inspraakplan moet worden vastgesteld. Aan deze voorschriften houdt het Stadsgewest zich zo goed mogelijk. Daarnaast licht het Stadsgewest voor, zij het beperkt.

Opmerkelijk in de uitkomst van de enquête is dat een belangrijke minderheid (40%) vindt dat dit allemaal via de gemeenten moet lopen. Voor zover dit het ter inzage leggen van plannen betreft, is dat begrijpelijk. Sterker nog: dit gebeurt ook vaak. Maar het wordt anders indien belanghebbenden hun zienswijzen op plannen van het Stadsgewest zouden moeten indienen bij de gemeenten en dat de gemeenten deze zienswijzen verder afhandelen. Dat ligt minder voor de hand. Dat zou ook leiden tot rolverwarring. In deze notitie wordt ervan uitgegaan dat de betreffende 40% bedoelt te zeggen, dat burgers zeker ook decentraal informatie moeten kunnen inzien en dat zoveel mogelijk moet worden aangesloten bij de gemeentelijke bestuurspraktijk.

Vragen, klachten en opmerkingen

Gemeenten staan vaak open voor vragen en opmerkingen die behoren tot het domein van het Stadsgewest. Een goed voorbeeld is het openbaar vervoer. Veel vragen en opmerkingen over de dienstregeling en het lijnennet komen, behalve bij het Stadsgewest, vaak ook terecht bij de gemeenten. Vragen die bij een gemeente binnen komen, zouden eigenlijk ter beantwoording moeten worden doorgestuurd naar het Stadsgewest. Dat is niet altijd de bestuurspraktijk.

Overigens moet worden gerealiseerd dat klachten en opmerkingen over de uitvoering van het openbaar vervoer bij de vervoerders (HTM, Connexxion, RegioTaxi) terecht komen of dienen terecht te komen. Dat is ook juist, gelet op de concessie en de verantwoordelijkheden van de vervoerders.

Burgerbindend karakter

Lang niet alle besluiten van het Stadsgewest zijn in strikte zin burgerbindend. Dat neemt niet weg dat bijvoorbeeld bij ruimtelijke plannen van het Stadsgewest en maatregelen in het kader van het openbaar vervoer burgers en andere belanghebbenden vanuit hun positie zienswijzen bij het Stadsgewest inbrengen. Dit is ook legitiem en ook te begrijpen, omdat

---

² Dat geldt niet voor gemeenten. Deze kunnen bij gemeenschappelijke regelingen alleen in beroep gaan.

besluiten van het Stadsgewest direct of indirect hun doorwerking kunnen hebben in de uitvoering van bijvoorbeeld een dienstregeling of in gemeentelijke bestemmingsplannen.

Voorlichting en informatie

Het Stadsgewest is tot op heden terughoudend geweest bij burgergerichte communicatie. Bij inspraakprocedures en officiële bekendmakingen wordt actief naar buiten getreden. Andere voorlichting geschiedt via de media en de website. Dat kan beter. Hoewel het Stadsgewest niet altijd burgerbindende besluiten neemt en zich ook niet sterk hoeft te profileren, is het wel gewenst om de burger deugdelijk te informeren, ook om misverstanden te voorkomen. Onder 4.1. is een periodieke publicatie in de huis-aan-huisbladen aanbevolen. Die heeft ook voor burgers betekenis en is een goed medium.

Aanbevelingen

- 1. Sluit zoveel mogelijk aan bij in gemeenten gebruikelijke procedures voor het betrekken van burgers.*
- 2. Voorzie voorstellen van een samenvatting en context informatie, waardoor ook voor de burgers helder is wat de bedoeling en de strekking van besluiten is (zie ook aanbeveling 3 onder paragraaf 4.3.).*
- 3. Gebruik ook de huis-aan-huisbladen als periodieke informatie voorziening.*
- 4. Maak meer gebruik van RTV-West en de lokale omroepen.*

6. Samenvatting van de aanbevelingen

Omvang van het algemeen bestuur

Indien er gekozen zou worden voor een beperking van de omvang, dan zou dit beperkt moeten blijven tot inperking van het aantal leden, afkomstig uit Den Haag. Deze leden zouden dan meervoudig stemrecht moeten krijgen. Aanbevolen wordt de wens hiertoe met name vanuit de Haagse delegatie, respectievelijk de gemeenteraad van Den Haag te laten uitspreken en het eventuele initiatief ook daar te laten. Bij de overwegingen zal ook betrokken moeten worden, dat de omvang van de delegaties mede samenhangt met het gewenste karakter van het algemeen bestuur (bijvoorbeeld alleen finale besluiten nemen of ook kaderstellende uitspraken vooraf doen) en met de mogelijkheden om ook kleinere gemeenteraadsfracties aan het algemeen bestuur te laten deelnemen.

Plaatsvervangende leden

De gemeenschappelijke regeling zou moeten worden aangepast met de volgende regeling: Iedere raad heeft het recht om maximaal twee plaatsvervangende leden voor het algemeen bestuur aan te wijzen uit het midden van de raad en het college van burgemeester en wethouders. Een plaatsvervangend lid van een gemeente kan op verzoek van een lid van het algemeen bestuur uit dezelfde gemeente bij verhindering of ontstentenis van dit lid aan de beraadslagingen en stemmingen in vergaderingen van het algemeen bestuur deelnemen.

Gemeentelijke delegaties of politieke fracties

Aanbevolen wordt in het algemeen bestuur een discussie te voeren over het werken op basis van gemeentelijke delegaties versus op basis van politieke partijen, dan wel een combinatie hiervan.

Vergaderingen

Omdat het niet duidelijk is, waar de ontevredenheid over de vergaderingen uit voortkomt wordt aanbevolen dit binnen de gemeentelijke delegaties nader te verkennen en zo mogelijk maatregelen te treffen.

Kaderstellende rol van het algemeen bestuur

- Het verdient aanbeveling de formele verhouding tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur, die is vastgelegd in allerlei regelingen, in een helder schema samen te vatten. Dat geeft inzicht in de formele verhoudingen tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur.
- Om meer invulling te geven aan de kaderstellende rol van het algemeen bestuur verdient het aanbeveling om bij belangrijke onderwerpen eerst een startnotitie door het algemeen bestuur te laten vaststellen.

De adviescommissies

Voorgesteld wordt een periode een proef te doen zonder commissies (met uitzondering van de commissies voor de bezwaarschriften en de rekening) en alleen informatieve bijeenkomsten voorafgaande aan de vergadering van het algemeen bestuur te houden.

Betrokkenheid gemeenten

Concrete maatregelen zijn gewenst, zoals:

- Periodieke zakelijke publicaties in de huis-aan-huis bladen.

- Het periodiek bezoeken van raden en raadscommissies om toelichting te geven op voorstellen en het werk van het Stadsgewest.
- De voorstellen, die vanuit het Stadsgewest aan de raden worden voorgelegd, zo toegankelijk mogelijk maken.
- Het houden van bijeenkomsten voor de gezamenlijke raden over regio brede thema's.
- Het bij gelegenheid en zeker aan het begin van een zittingsperiode organiseren van "een rondje" langs de gemeenteraden door de voorzitter en vice-voorzitter van het Stadsgewest.

De voorstellen van het Stadsgewest

- Er vanuit gaande dat de primaire taak van leden van het algemeen bestuur in de gemeente ligt en ook gemeenteraadsleden primair zijn gekozen voor de lokale belangen, moet er bij het opstellen van voorstellen rekening mee worden gehouden, dat deze "SMART" zijn. Het dagelijks bestuur wordt aanbevolen hierop toe te zien.
- Ten behoeve van de transparantie en leesbaarheid verdient het aanbeveling om de voorstellen, die vanuit het Stadsgewest aan de raden worden voorgelegd, te voorzien van een puntsgewijze samenvatting aan het begin over wat wordt voorgesteld, welke procedure doorlopen is, wat de gevolgen voor de gemeenten zijn en welke vervolgpcedures er aan de orde zijn.

Het duale karakter van het gemeentebestuur

- Er zal vooral bij belangrijke kwesties, waarover de gemeenteraden een inbreng moeten leveren, al dan niet in de vorm van een officiële zienswijze, met meer nadruk rekening moeten worden gehouden met de tijd die dit in een gemeente kost.
- Ordening vooraf van de aan de orde komende onderwerpen is van belang. De termijnagenda kan hierbij behulpzaam zijn.
- Het verdient aanbeveling om bij belangrijke onderwerpen over de hiervoor opgestelde startnotitie eerst een zienswijze van de gemeenteraden te vragen, voordat vaststelling in het algemeen bestuur plaatsvindt.

De burgers

- Sluit zoveel mogelijk aan bij in gemeenten gebruikelijke procedures voor het betrekken van burgers.
- Voorzie voorstellen van een samenvatting en context informatie, waardoor ook voor de burgers helder is wat de bedoeling en de strekking van besluiten is.
- Gebruik ook de huis-aan-huisbladen als periodieke informatie voorziening.
- Maak meer gebruik van RTV-West en de lokale omroepen.

Bijlage 1. Resultaten van de enquêtes

Onder de leden van het algemeen bestuur en alle leden van de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten is eind 2007/begin 2008 een schriftelijke enquête gehouden, die bestond uit stellingen, vragen met meer keuze antwoorden en open vragen.

I. Belangrijkste conclusies

Uit beide enquêtes en uit de aanvullend gemaakte opmerkingen kunnen de volgende meest belangrijke conclusies worden getrokken:

Inrichting en werkwijze van de bestuurlijke organen van het Stadsgewest

- De verhoudingsgewijs grote omvang van het algemeen bestuur is een punt van aandacht.
- Een aantal respondenten wil liever langs politieke lijnen opereren, anderen willen dit juist niet.
- De inrichting van de vergaderingen van het algemeen bestuur behoeft verbetering.
- De invoering van een vorm van plaatsvervangende leden voor het algemeen bestuur wordt breed gedragen.
- De verhouding tussen algemeen en dagelijks bestuur is niet duidelijk.
- De procedures van het Stadsgewest sluiten niet goed aan bij het duaal ingerichte gemeentebestuur.
- De samenstelling en stemverhoudingen van de adviescommissies moeten beter.
- De relatie tussen het algemeen bestuur en de adviescommissies moet beter.

Informatie over het Stadsgewest in de gemeenten

- De informatievoorziening in de gemeenten kan beter, zowel mondeling als schriftelijk.
- Leden van het algemeen bestuur vinden dat in de gemeenten te weinig informatie gegeven wordt. Gemeenteraadsleden vinden dat ze te weinig informatie krijgen.
- Voorstellen van het Stadsgewest, waarover aan de gemeenten een standpunt wordt gevraagd, bereiken de raadsleden niet altijd.
- Om voor raadsleden de voorstellen meer toegankelijk te maken is meer aandacht voor de opzet (korter en bondiger) van de voorstellen van belang.
- Raadsleden lezen het meeste over het Stadsgewest in stukken die door het Stadsgewest worden toegezonden.
- Internet, krant en mondelinge informatie van Regiobestuurders en ambtelijke staf van het Stadsgewest scoren slecht als bron van informatie voor de raadsleden.

Betrokkenheid burgers en democratische legitimiteit

- Burgers moeten meer kansen worden geboden voor betrokkenheid.
- Burgers moeten vooral via de gemeenten betrokken worden.
- De democratische legitimiteit van het Stadsgewest is een knelpunt.

II. Resultaten en analyse van de schriftelijke enquête, gehouden onder leden van het algemeen bestuur.

Aantal verzonden formulieren: 61
Ontvangen ingevulde formulieren: 26
Respons: 42,5%

II.1. Algemeen bestuur

1.1. Rol, bevoegdheden en taken van het algemeen bestuur

Veruit de meeste leden van het algemeen bestuur vinden de rol, taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur helder. 30% van de respondenten vindt echter dat dit niet het geval is.

De spreiding van deze groep is redelijk gelijkmatig over de gemeenten. Dit is derhalve een **aandachtspunt**.

1.2. De verhouding tussen het algemeen en het dagelijks bestuur

Ongeveer de helft van de respondenten heeft geen problemen met de verhoudingen tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. De andere helft vindt de verhouding niet juist. Deze laatste groep respondenten komt vooral uit Den Haag, wat minder uit Zoetermeer en in beperkte mate uit andere gemeenten.

Deze reacties betekenen dat hier een **actiepunt** ligt.

1.3. De stemverhoudingen in het algemeen bestuur

De reacties over de stemverhoudingen zijn verdeeld. Vooral de Haagse delegatie is ontevreden, daarbij waarschijnlijk doelend op het feit dat het aantal stemmen niet volledig in verhouding is tot het aantal inwoners.

Dit is derhalve een **aandachtspunt**.

1.4. De inrichting van de vergaderingen van het algemeen bestuur

De meerderheid is tevreden over de inrichting van de vergaderingen van het algemeen bestuur. Toch is 36% niet tevreden. De Haagse en in mindere mate de Westlandse delegatie geven dit aan.

Deze reacties betekenen dat hier een **actiepunt** ligt.

1.5. Het plaatsvervangend lidmaatschap

Een ruime meerderheid is voorstander van het opnieuw invoeren van een systeem van plaatsvervaarders.

Dit is daarom een **actiepunt**.

1.6. Het debat in het algemeen bestuur

Een ruime meerderheid is van mening dat er voldoende ruimte voor debat is in het algemeen bestuur.

Dit aspect behoeft daarom **géén** nadere aandacht.

1.7. Frequentie van de vergaderingen van het algemeen bestuur

Een ruime meerderheid is tevreden over de vergaderfrequentie van het algemeen bestuur.
Dit aspect behoeft derhalve **géén** nadere aandacht.

1.8. Tijdstip van vergaderingen van het algemeen bestuur

Een ruime meerderheid is tevreden over het tijdstip van de vergaderingen van het algemeen bestuur.
Dit aspect behoeft daarom **géén** nadere uitwerking.

1.9. Aansluiting procedures bij duaal gemeentebestuur

Een ruime meerderheid is niet tevreden over de aansluiting van de procedures van het Stadsgewest met die van het duaal ingericht gemeente bestuur.
Dit is derhalve een **actiepunt**.

1.10. Kwaliteit van de voorstellen

Een ruime meerderheid is tevreden over de kwaliteit van de voorstellen.
Dit aspect behoeft derhalve **géén** nadere uitwerking.

1.11. Indeling van de voorstellen

Een ruime meerderheid is tevreden over de indeling, overzichtelijkheid en helderheid van de voorstellen.
Dit aspect behoeft derhalve **géén** nadere aandacht.

1.12. Uitnodigend karakter van de voorstellen

De meerderheid van de respondenten vindt het karakter van de voorstellen voldoende uitnodigend om te lezen. Ongeveer een kwart van het aantal respondenten is het hier niet mee eens.
Dat betekent dat dit een **aandachtspunt** is.

1.13. Onderbouwing van de voorstellen

Een ruime meerderheid vindt de voorstellen goed onderbouwd en vindt dat een goed beeld wordt gegeven van wat van het algemeen bestuur wordt verwacht.
Dit aspect behoeft derhalve **géén** nadere aandacht.

II.2. De adviescommissies

2.1. Rol, taken en bevoegdheden van de adviescommissies

Een meerderheid vindt de rol, taken en bevoegdheden van de adviescommissies duidelijk.
Een kwart van de respondenten is het hier niet mee eens.
Dat betekent dat dit een **aandachtspunt** is.

2.2. Nut en noodzaak van de adviescommissies

De meningen zijn enigszins verdeeld over nut en noodzaak van de adviescommissies. Ruim een kwart van de respondenten stelt nut en noodzaak van deze commissies ter discussie. Dat betekent dat dit een **aandachtspunt** is.

2.3. Samenstelling van en stemverhouding binnen de adviescommissies

De meningen over de samenstelling van en stemverhoudingen binnen de adviescommissies zijn sterk verdeeld. Dat is relatief gelijkmatig verdeeld over de gemeenten. Dit is derhalve een **actiepunt**.

2.4. Verhouding bevoegdheden tussen algemeen bestuur en commissies

De meningen over de helderheid van de verhouding tussen bevoegdheden algemeen bestuur en commissies zijn sterk verdeeld. Die uitslag is relatief gelijkmatig verdeeld over de gemeenten. Dit is derhalve een **actiepunt**.

2.5. De inrichting van de vergaderingen van de adviescommissies

Driekwart van de respondenten is tevreden over de inrichting van vergaderingen van de adviescommissies. Een kwart is het hier niet mee eens. Dat betekent dat dit een **aandachtspunt** is.

2.6. Debat in de adviescommissies

Een ruime meerderheid vindt dat er voldoende ruimte voor debat in de commissies is. Dit aspect behoeft derhalve **géén** nadere aandacht.

2.7. Advies van de commissies

Een ruime meerderheid vindt dat het advies van de commissies voldoende zichtbaar is in de voorstellen van het algemeen bestuur. Dit aspect behoeft derhalve **géén** nadere aandacht.

2.8. Vergaderfrequentie adviescommissies

Op het onderwerp vergaderfrequentie van de adviescommissies wordt overwegend positief en neutral gescoord. Dit issue behoeft derhalve **géén** nadere aandacht.

2.9. Vergadertijdstip van de adviescommissies

Een meerderheid is tevreden over het vergadertijdstip van de adviescommissies. 30% is ontevreden. Dat betekent dat dit een **aandachtspunt** is.

II.3. Besluitvormingsprocedures en informatieverstrekking

3.1. Transparantie van de procedures

Een meerderheid vindt de besluitvormingsprocedures voldoende transparant. 30% is het hier niet mee eens.

Dat betekent dat dit een **aandachtspunt** is.

3.2. Kwaliteit van de besluitvormingsprocedures

Voor een meerderheid voldoet de kwaliteit van besluitvormingsprocedures aan de verwachtingen. 30% is het hier niet mee eens.

Dat betekent dat dit een **aandachtspunt** is.

3.3. Tussentijdse informatieverstrekking

Voor een meerderheid is de tussentijdse informatieverstrekking over de voortgang van de besluitvormingsprocedures aan het algemeen bestuur goed. 30% is het hier niet mee eens.

Dat betekent dat dit een **aandachtspunt** is.

3.4. Informatie over vooroverleg en inspraak

Een meerderheid vindt de informatie aan het algemeen bestuur over de resultaten van vooroverleg en inspraak goed. 30% is het hier niet mee eens.

Dat betekent dat dit een **aandachtspunt** is.

II.4. Terugkoppeling naar en in gemeenten

4.1. Informatievertrekking in de gemeenten

Een meerderheid is niet tevreden over de wijze waarop binnen de gemeente informatie over het Stadsgewest wordt gegeven. Vooral de Haagse delegatie heeft deze opvatting.

Dit is derhalve een **actiepunt**.

4.2. Toegankelijkheid van de informatie voor collega raadsleden

Op de vraag of de informatie van het Stadsgewest bij collega gemeenteraadsleden goed overkomt wordt neutraal tot licht ontkennend geantwoord.

Dat betekent dat dit een **aandachtspunt** is.

4.3. Rol bij de terugkoppeling

Zo'n 39% van de respondenten vindt dat ze zelf een actievere rol moet spelen bij de terugkoppeling in de gemeenten. 30% is het daar niet mee eens. 30% is neutraal.

Dat betekent dat dit een **aandachtspunt** is.

4.4. Bespreking van onderwerpen van het Stadsgewest in de gemeenten

42% van de respondenten is van opvatting dat de onderwerpen van het Stadsgewest niet of nauwelijks aan de orde zijn of worden besproken. Den Haag en in wat mindere mate Zoetermeer scoren hierop hoog.

30% vindt dat de onderwerpen van het Stadsgewest wel voldoende aan de orde komen in de gemeenten.

Dit is derhalve een **actiepunt**.

II.5. Aanvullende opmerkingen van leden van het algemeen bestuur, weergegeven per persoon

De aanvullende opmerkingen zijn per respondent weergegeven. Voor zover bekend is volstaan met het aangeven van de politieke partij en gemeente van herkomst van de respondent.

Gemeente Den Haag

1. Haaglanden speelt onvoldoende in de Haagse Raad. Maar wat denk ik het grootste probleem is, is tijdgebrek. Raadslid zijn in een grote gemeente kost veel tijd. Dan is het wel eens lastig om alle stukken voor Haaglanden te lezen. Spijtig want het is wel belangrijk.
(PvdA)
2. Maak bevoegdheden AB duidelijk. Stimuleer eigen inbreng. Maak echte volwaardige adviescommissies. Stimuleer insprekers. Tik vaste insprekers af. Hebben ze dan niet mogelijkheden genoeg om veel te praten?
(PvdA)
3. Commissies zinloos. Afschaffen. Voor vergadertijgers.
De gemeente Den Haag is ten onrechte niet geheel naar rato van het aantal inwoners vertegenwoordigd in het DB en AB.
De verdeling over de politieke partijen moet naar rato uit de gemeenten zelf. Veel PvdA uit Zoetermeer en veel VVD uit Den Haag, wanneer dat niet conform de verdeling der zetels in de raden zo is.
(Politieke partij niet bekend)
4. Haaglanden speelt te weinig. Het spreekt ook te weinig tot de verbeelding. Je zit er namens je gemeente en niet namens een politieke partij; dus is weinig echte discussie. Omdat je namens de gemeente Den Haag zit, spreek je met een mond. Daarom zou voor Haagse leden een systeem van gewogen stemmen uitkomst bieden.
(PvdA)

Delft

Geen aanvullende opmerkingen gemaakt.

Leidschendam-Voorburg

Geen aanvullende opmerkingen gemaakt.

Midden-Delfland

Geen formulieren ontvangen.

Pijnacker-Nootdorp

Geen aanvullende opmerkingen gemaakt.

Rijswijk

Geen aanvullende opmerkingen gemaakt.

Wassenaar

Geen aanvullende opmerkingen gemaakt.

Westland

1. Beperken van het aantal AB-leden.
Spreiding van de vergaderingen over de aangesloten gemeenten.
Wijziging van de stemverhoudingen is van groot belang.
Onafhankelijk voorzitterschap moet worden afgewogen.
(CDA)
2. Vaak grote verschillen tussen deelnemende gemeenten.
Te veel bestuurslagen in Nederland. Wgr-plus opheffen.
(LPF)

Zoetermeer

1. Het tijdstip van de vergaderingen commissie VVEZ (namiddag) is prettig.
Het tijdstip van de vergaderingen commissie RGVM (avond) is minder handig. Deze vergadering van 1,5 uur kost een hele avond.
(Lijst Nawijn)
2. Er zou meer gelegenheid moeten worden geboden voor intergemeentelijk overleg, wanneer er dringende of belangrijke zaken aan de orde zijn, respectievelijk komen.
(VVD)

III. Resultaten en analyse van de schriftelijke enquête, gehouden onder gemeenteraadsleden, niet zijnde lid van het algemeen bestuur.

Aantal verzonden formulieren: 227
 Ontvangen ingevulde formulieren: 91
 Respons: 40 %

Nadere toelichting: een aantal respondenten heeft op sommige vragen meer dan een antwoord gegeven en/of vragen niet beantwoord. Er is voor gekozen deze formulieren wel te verwerken. Bij het aankuisen van meer dan één antwoord is het totaal aantal meervoudig gegeven antwoorden gemiddeld over de groep, die eigenlijk het formulier niet geheel juist heeft ingevuld, om te voorkomen dat er dubbeltellingen plaatsvinden.

III.1. Betrokkenheid bij het Stadsgewest

Over de betrokkenheid van gemeenteraadsleden in de gemeente zelf bij onderwerpen van het Stadsgewest is een aantal vragen gesteld. Het beeld is dat gemeenteraadsleden over het algemeen soms, maar in meerderheid meestal bij belangrijke kwesties in de gemeenten worden betrokken bij het door de delegatie in te nemen standpunt. Een meerderheid wil méér betrokken worden. 40% geeft aan tevreden te zijn. Dat alles is op zich zelf geen negatief beeld, echter de betrokkenheid is en blijft wel een **actie en aandachtspunt**.

Het in de gaten houden van de lokale belangen is het meest genoemde argument voor betrokkenheid. Het zoeken naar win – win mogelijkheden blijkt voor een kleine 30% van de respondenten de belangrijkste reden voor betrokkenheid te zijn.

1. Wordt u betrokken bij de voorbereiding van in het algemeen bestuur van het Stadsgewest in te nemen standpunten door leden uit uw gemeentelijke delegatie?	TOTAAL
Nooit	9
Soms	22
Bij belangrijke kwesties	47
Bij iedere vergadering	10
Geen idee	0
TOTAAL	87

2. Zou u meer bij de besluitvorming door het Stadsgewest betrokken willen worden?	TOTAAL
Ik word meer dan voldoende betrokken bij de besluitvorming	6
Ik word voldoende betrokken bij de besluitvorming	33
Ik wil meer betrokken worden bij de besluitvorming	48
Weet het niet	3
TOTAAL	90

3. Indien u meer betrokken wilt worden bij de besluitvorming door het Stadsgewest, wat is hiervan dan de belangrijkste reden?	TOTAAL
Om erop te letten dat de lokale belangen goed verankerd zijn	34
Om erop te letten dat het Stadsgewest niet te duur wordt	7
Om te bezien of samenwerking tot 'win - win situaties' kan leiden	25
Weet het niet	2
Anders, namelijk	6
TOTAAL	83

III. 2. Informatievoorziening

De informatie die het Stadsgewest toezendt blijkt de belangrijkste bron van informatie te zijn. Ook informatie die door de colleges wordt toegezonden is een vaak genoemd medium. Opmerkelijk slecht scoren Internet en de krant. Dit laatste is niet onbegrijpelijk, omdat het Stadsgewest het moet hebben van de vrije nieuwsgaring van de pers en het Stadsgewest niet vaak (rechtstreeks) de krant haalt.

Informatie door leden van de colleges en van het algemeen bestuur blijken een belangrijke bron van informatie te zijn. Opmerkelijk slecht scoren bestuurders en ambtenaren van het Stadsgewest als bron van informatie.

Het beter gebruiken van Internet en de krant en mogelijk een actiever rol van Stadsgewestbestuurders en de ambtelijke staf zijn **aandachtspunten**.

4. Waar leest u het meeste over het Stadsgewest?	TOTAAL
In de krant	4
Op Internet	7
Via toegestuurde publicaties van het Stadsgewest	49
Via informatie van het college van B&W	17
Lees vrijwel nooit wat over het Stadsgewest	10
Anders, namelijk ³ :	2
TOTAAL	90

5. Van wie hoort u in de praktijk het meeste over het Stadsgewest?	TOTAAL
Van het college van B&W, of leden hiervan	28
Van de afgevaardigden in het algemeen bestuur	51
Van radio en tv	0
Van burgers	0
Van regiobestuurders of ambtenaren van het Stadsgewest	1
Ik hoor nooit wat	2
Anders, namelijk van:	2
TOTAAL	87

III.3. Kansen en bedreigingen

Afstemming van beleid, rechtvaardige verdeling van middelen en geld worden het meeste genoemd als belangrijkste drive voor het Stadsgewest. Tegenover deze kansen worden aantasting van de gemeentelijke autonomie en het over de grens bij de burens leggen van gemeentelijke problemen als grootste bedreigingen het meeste genoemd.

6. Wat is voor u het belangrijkste van het Stadsgewest?	TOTAAL
Er zijn geen belangrijke issues	2
Geld voor bijvoorbeeld infrastructuur in de gemeente	16
Afstemming van beleid tussen gemeenten	33
Rechtvaardige verdeling van de schaarste aan ruimte en middelen in de regio	20
Regulering van de huisvesting	3
Samen optrekken richting provincie en Rijk	8
Weet het niet	1
Anders, namelijk:	4
TOTAAL	87

³ De antwoorden op de open vragen zijn opgenomen onder III.7.

7. Wat is voor u het meest bedreigende van het Stadsgewest?	TOTAAL
Gaat gemeenten veel geld kosten	4
Gemeentelijke autonomie wordt aangetast	29
Het Stadsgewest wordt gebruikt om de problematiek van een of meer, gemeenten bij de buurgemeente(n) neer te leggen	27
Zie geen bedreigingen	7
Zie vooral voordelen	9
Weet het niet	0
Anders, namelijk	15
TOTAAL	91

III.4. Mogelijkheden voor inbreng bij officiële procedures

Er zijn wensen tot verbetering van de mogelijkheden voor inbreng vanuit de gemeenteraad bij officiële raadplegingen van het Stadsgewest. Zowel het verbeteren van de toegankelijkheid van de voorstellen van het Stadsgewest als van het preadvies van de colleges van B&W worden vaak genoemd als mogelijkheden voor die verbetering. Dat zijn derhalve **aandachtspunten**.

8. kunt u voldoende inbreng leveren bij de zienswijzenprocedures die in het kader van plannen, begroting en verordeningen van het Stadsgewest worden gevolgd?	TOTAAL
Voldoende	19
Zou beter kunnen indien de voorstellen meer toegankelijk zouden zijn	26
Zou beter kunnen door middel van het preadvies van het college aan de raad	4
Weet niet dat er zienswijzenprocedures aan de orde zijn	7
Geen opvatting	6
TOTAAL	87

III.5. Tijdbesteding en beoordeling van de voorstellen

Door gemeenteraadsleden wordt gemiddeld zo'n twee uur per maand besteed aan het Stadsgewest. Dat is niet veel, maar kan op jaarbasis voldoende zijn. Uit de opmerkingen die aanvullend zijn gemaakt blijkt dat het gebrek aan tijd voor raadsleden een handicap is. De door een aantal respondenten geuite kritiek op de te lange en soms ook onduidelijke voorstellen kan hiermee in verband worden gebracht. Uit de aanvullende opmerkingen blijkt dat meer samenvattende en compacte voorstellen een verbetering zouden zijn. Dat scheelt ook tijd. Dat is derhalve een **aandachtspunt**.

9. Hoeveel tijd besteedt u gemiddeld per maand aan lezen en spreken over regionale kwesties die in het Stadsgewest spelen?	TOTAAL
Besteed er geen tijd aan	2
Minder dan een uur per maand	45
Tussen een en vier uur per maand	39
Meer dan vier uur per maand	2
TOTAAL	88

10. Wat vindt u van de voorstellen van het Stadsgewest, die u krijgt voorgelegd?	TOTAAL
Voldoende inzichtelijk en concreet om er een oordeel over te kunnen vormen	21
Helder en goed onderbouwd	3
Te vaag en te algemeen	9
Te lange verhalen met onduidelijke beslispunten	20
Geen opvatting	22
Anders, namelijk:	10
TOTAAL	85

III.6. De positie van de leden van het algemeen bestuur

De meeste gemeenteraadsleden zien de leden van het algemeen bestuur vanuit een positief perspectief. Er moet op vertrouwd worden, ze zijn de verbindende schakels tussen de raad en het algemeen bestuur. Een rol als controleur of stakeholder wordt minder vaak genoemd.

11. Hoe ziet u de door u gekozen leden van het algemeen bestuur?	TOTAAL
Als gekozen leden, waarbij er op vertrouwd moet worden dat zij hun werk goed doen	24
Als verbinding tussen de raad en het algemeen bestuur	41
Als controleur van de gemeente in het Stadsgewest	7
Als een van de leden van de bestuursorganen van de gemeente, die nu eenmaal in besturen van gemeenten, stichtingen, e.d. moeten zitten	8
Als stakeholder van de gemeente	5
Geen opvatting	0
Anders, namelijk:	4
TOTAAL	73

III.6. Betrokkenheid burgers

De behoefte vanuit de raden, dat het Stadsgewest meer dan is voorgeschreven aan betrokkenheid van de burger zou moeten doen, is niet opmerkelijk groot. Opvallend is dat bijna de helft van de respondenten vindt dat de inbreng van burgers en belanghebbenden vooral via de gemeenten moet lopen. Omdat dit laatste bij officiële procedures een lastig punt is verdient het aanbeveling de raden beter te informeren over de gang van zaken bij dit soort procedures.

12. Heeft u opvattingen over de manier waarop burgers/belanghebbende bij het beleid van het Stadsgewest zouden moeten worden betrokken?	TOTAAL
Het is voldoende, indien het Stadsgewest de officiële en wettelijke voorgeschreven zienswijzenprocedures uitvoert	20
Het Stadsgewest zou meer aan inspraakprocedures moeten doen	14
De inbreng van burgers/belanghebbenden moet vooral via de gemeenten lopen	40
Anders, namelijk	12
TOTAAL	86

III.7. Aanvullende opmerkingen gemeenteraadsleden, weergegeven per persoon

De aanvullende opmerkingen en antwoorden op open vragen zijn per respondent weergegeven. Voor zover bekend is volstaan met het aangeven van de politieke partij en gemeente van herkomst van de respondent.

Gemeente Den Haag

1. RSP was wel erg veel informatie (erg dik pakket)

Minder afgevaardigden per gemeente.
(Politieke partij niet bekend)

2. Hoor het meeste van het Stadsgewest via post van het Stadsgewest
Meest bedreigend zijn extra ambtelijke laag, verschillende belangen, slechte communicatie.
Voorstellen hebben veel te ambtelijk taalgebruik en zijn te langdradig.
Meerwaarde is niet altijd inzichtelijk.
Betere communicatie, passend bij deze tijd is gewenst (informatie is vaak saai, langdradig, niet resultaatgericht).
Besluitvormende stukken zijn oké
Vraagstelling van enquête gaat te veel uit van bestaande structuren; geeft te weinig ruimte voor (nieuwe) oplossingen.
(Politieke partij niet bekend)
3. Regio staat tegenover stad Den Haag; is een bedreiging.
Zorg dat het niet als extra bestuurlijke laag gaat functioneren.
(PvdA)
4. Het Stadsgewest zou aan burgers meer voorlichting moeten geven over het functioneren en de verantwoordelijkheden van het Stadsgewest.
Meer invloed van individuele partijen; niet als spreekbuis van gemeentebestuur werken.
(SP)
5. Meest bedreigend is het democratische gehalte van de besluitvorming.
(VVD)

Delft

1. Democratische legitimatie Haaglanden moet beter.
Belangrijkste voor het Stadsgewest is de schaalgrootte en overstijgende problematiek, ruimte, huisvesting, economie, werkgelegenheid en milieu & vervoer.
Maak duidelijk waarvoor het Stadsgewest in het leven is geroepen. Zorg voor meerwaarde. Voorkom overlap. Leg een band met de burgers: als je nuttig en nodig bent laat burgers daar dan een uitspraak over doen. Gemeente heeft de last (bijvoorbeeld RegioTaxi), de lokale politiek lijdt daaronder en Haaglanden blijft buiten schot.
(Politieke partij niet bekend)
2. Minder dure bladen. Meer praktische informatie via email.
(VVD)
3. Minder dure bladen. Meer praktische informatie via email.
(VVD)
4. Minder dure bladen. Meer praktische informatie via email.
(VVD)
5. Minder dure bladen. Meer praktische informatie via email.
(VVD)

6. Belangrijkste van het Stadsgewest zijn voor mij RegioTaxi, woonruimteverdeling en openbaar vervoer.
Kwaliteit van de voorstellen van het Stadsgewest verschilt per onderwerp.
Zo lang het geen politiek gekozen orgaan is, is het aardig als overlegplatform voor de colleges van B&W.
(CDA)
7. Meest bedreigend vind ik het beeld van niets zeggend gremium. Ik ben bang dat andere partijen het Stadsgewest willen afschaffen.
(PvdA)
8. De meeste informatie krijg ik van fractiegenoot, die lid is van het AB.
(PvdA)

Leidschendam-Voorburg

1. Eerder voorlichting aan het publiek.
(O.P.L.V.)
2. De betrokkenheid van de burgers is slecht.
De democratische legitimatie ontbreekt en moet worden hersteld.
(Politieke partij niet bekend)
3. Doordat de stemverhoudingen bepaald worden door het aantal inwoners van de aangesloten gemeenten is de invloed van de vertegenwoordigers van kleine gemeenten onevenredig klein en fungeert het Stadsgewest als een breekijzer van de grote gemeente(n). In ons geval dus Den Haag. De belangen van Den Haag zijn in het nu onderhanden zijnde RSP dan ook sterk oververtegenwoordigd. Ik zou dan ook sterk het "one man one vote" systeem willen aanbevelen.
Het Stadsgewest zou net als gemeente, provincie en Rijk een door de burgers gekozen bestuur moeten hebben.
Het Stadsgewest doet aan als een belangenvereniging en pusher van slechts economische belangen. Schoon of mooi lijkt zij niet te kennen. Alles wordt in geld en cijfers uitgedrukt. Ook het groen. Ik wijs hierbij als voorbeeld op deze zin in het RSP: "De regionale groenkwaliteit kan door lokaal ondernemerschap worden omgezet in economische dragers".
(SP)
4. Er kan onvoldoende inbreng worden geleverd bij de voorstellen van het Stadsgewest.
De burgers worden onvoldoende betrokken.
Er moeten rechtstreekse verkiezingen worden gehouden.
(Eén formulier ondertekend door respondenten van GL, SP en D66.)

Midden-Delfland

1. Raadsleden en doelgroepen meer betrekken bij beleidsontwikkeling.
Stadsgewest leeft niet, heeft geen draagvlak, wordt niet als betrokken bij de samenleving gezien, is onzichtbaar en heeft geen tijd voor gewone burger.
(CDA)

2. Als ambtenaren van het Stadsgewest voor een presentatie bij de gemeenteraad langs komen (bijvoorbeeld voor het RSP of de Zwethzone), zouden zij erg goed op de hoogte moeten zijn met de plaatselijke situatie en knelpunten en daarnaast een "Haaglanden-gevoel" moeten uitdragen.
(Politieke partij niet bekend)

Pijnacker-Nootdorp

1. Stukken veel eerder voor vergaderingen van het AB ter beschikking stellen, zodat er meer tijd is voor overleg in de gemeente.
(Politieke partij niet bekend)
2. Meest bedreigend is: democratie om zeep; als burger weinig grip op besluitvorming. Gebruik plaatselijke pers/krant om de burgers duidelijk te maken waar Haaglanden voor staat.
Besteedt veel aandacht aan de website. Laat gemeenten ook een makkelijk –duidelijk zichtbare- link naar Haaglanden op hun website zetten. Dat zet je in de picture.
(Politieke partij niet bekend)
3. Meer betrokkenheid als raadslid is gewenst om te weten wat er speelt en welk standpunt door onze gemeentelijke vertegenwoordigers en anderen ingenomen wordt.
Het meest bedreigende van het Stadsgewest is het niet democratische karakter van het Haaglanden bestuur. Er is geen echte volksvertegenwoordiging.
Het enige voorstel dat (volgens mijn idee) aan de raad is voorgelegd is het RSP. Daar is wel over gesproken, maar de procedures waren erg onduidelijk.
Er moet meer een volksvertegenwoordigend orgaan komen met meer bevoegdheid.
Er moet meer over zaken in Haaglanden naar buiten komen.
(GL)
4. Meest bedreigend is het bestuurlijke aspect (de legitimatie). Het is bestuurlijk gezien geen juiste tussenlaag. Onder andere wethouders zitten in het Stadsgewest vaak met twee petten op.
Door middel van een preadvies van het College aan de Raad komt informatie op tafel niet via de voorstellen van het Stadsgewest zelf. Daarom geen beeld van de voorstellen zelf.
Geen gekozen leden in het algemeen bestuur. Beter is dat het college de raad betreft bij de besluitvorming. Dit om te zien of de belangen van de gemeente op de juiste wijze verankerd zijn.
Wat betreft besluitvorming meer tijd aan het college geven om de raad te informeren en te betrekken.
(CDA)
5. Den Haag heeft erg zware stempel in het geheel en legt de wil te veel op bij de naaste burens, vooral door de uitplaatsing van bedrijven van de Binckhorst.
(Leefbaar Pijnacker-Nootdorp)
6. Meer betrokkenheid is gewenst opdat de besluitvorming op transparante en democratische wijze tot stand komt.
(Leefbaar Pijnacker-Nootdorp)

7. Bedreigend is dat kleine gemeenten ondergesneeuwd kunnen raken. Den Haag heeft nu zo'n dikke vinger in de pap (ook in stemverhoudingen), dat het voor een kleine gemeente wel heel moeilijk wordt om een voorstel door een stemming heen te krijgen.
Het is heel lastig om 'op tijd' betrokken te zijn bij Haaglanden. Daarnaast missen AB-vertegenwoordigers adequate ambtelijke ondersteuning. Ik hoor te vaak dat ze achter de feiten aanlopen. Daarnaast hebben zij vaak al een achterstand.
(CDA)

Rijswijk

1. Ten aanzien van het openbaar vervoer meer invloed op NS en HTM: bijvoorbeeld over reizigersinformatiesysteem wordt al jaren gesproken. Op het openbaarvervoer knooppunt Rijswijk is dat nog steeds niet gerealiseerd.
De tramhalte op ditzelfde punt is veel te laag: men stapt niet uit de tram, men valt eruit; in het bijzonder senioren. Dit komt omdat er ook bussen halteren en dat is niet nodig want er zijn genoeg bushaltes op het Eisenhouwerplein.
(Onafhankelijk Rijswijk)
2. Snelle infovoorziening (beknopt), zowel voor de besluitvorming, als daarna.
(CDA)
3. Voorstellen van het Stadsgewest zijn in de regel voldoende helder, maar het verschilt wel per thema.
(PvdA)

Wassenaar

1. De te lange verhalen verminderen de betrokkenheid
Het mag geen vierde bestuurslaag worden. Inwoners beter informeren over functie en belang van Haaglanden.
(VVD)
2. Voor Wassenaar valt weinig te halen, behalve voor infrastructuur.
Openbaar vervoer hebben we geen enkele invloed op. Wassenaar krijgt alleen maar minder OV - service.
RSP is waar ik het meest mee te maken heb gehad. Het leek alsof er meer geluisterd werd naar Wassenaar, maar nu is de ondertunneling van de N44 weer verdwenen.
Woningmarkt/huisvestingsbeleid is niet goed voor Wassenaar: geen eigen beleid en sturing in wijken meer mogelijk.
In het algemeen heeft Wassenaar niet zoveel profijt van Haaglanden. Gelukkig steunt Haaglanden nu Wassenaar in het Valkenburg en Rijnlandroute dossier.
(VVD)
3. Bedreigend is: verminderde vrijheid van de gemeente.
(VVD)
4. Voorstellen van het Stadsgewest zijn helder, maar soms wel lang van stof.
Leden in het algemeen bestuur zouden meer dan nu een verbinding tussen raad en AB moeten zijn, ook om het AB (niet rechtstreeks gekozen) beter te legitimeren.
Burgers meer betrekken, liefst met voortouw bij de gemeente.
Voorkeur heeft een rechtstreeks gekozen bestuur van het Stadsgewest.

(GL)

5. Stadsgewest moet afgeschaft worden! Te veel bestuurlijke lagen! Opheffen!
(Wat Wassenaar Wil)

Westland

1. Meest bedreigende is onnodige bemoeizucht.
Het beginsel van subsidiariteit wordt onvoldoende gevolgd.
De democratische legitimatie van het Stadsgewest is te beperkt.
Voor burgers/belanghebbenden zoveel mogelijk een loket hanteren: de gemeente.
Subsidiariteit toepassen.
Terughoudendheid vanwege gebrekkige democratische legitimiteit met taken.
Zoek win-win i.p.v. het 'dunnetjes overdoen.'
Lean and mean: begroting/bijdrage per inwoner koppelen aan groeikorting gemeentefonds en zeker niet meer, eerder minder.
Focus op gemeenschappelijke problemen, met name ruimtelijk en gemeenschappelijk optreden naar provincie en Rijk op dat vlak.
(Gemeentebelangen Westland)
2. Het moet duidelijker zijn waarom we een Stadsgewest nodig hebben.
(CDA)
3. De voorstellen van het Stadsgewest zijn te directief.
Aanpassing stemverhouding.
Vergaderen in de verschillende aangesloten gemeenten.
Goede/tijdige stukkenverzending
Minder AB-leden.
(CDA)
4. De voorstellen van het Stadsgewest zijn te directief.
Beperken van het aantal AB-leden (efficiency)
Drastische aanpassing stemverhouding.
Vergaderingen spreiden over de aangesloten gemeenten.
Meer dualistische werkwijze.
(CDA)
5. Het vervaardigen van een kleine lijst met beslispunten voor Haaglanden (zowel gerealiseerd als die nog moeten gaan plaatsvinden) aan de Raad. Zou standaard op de lijst van agendapunten in de gemeente moeten zijn. Daardoor beter op de hoogte van wat er speelt.
Aanpassing stemwijze en stemverhoudingen. Objectief blijven bij de besluitvorming en niet te veel alleen aan de 'grote stad' denken (gaat al veel beter dan jaren geleden).
(CDA)
6. Stadsgewest draagt in de voorstellen te veel een mening op.
Stemverhoudingen aanpassen.
Aantal AB-leden verminderen.
Meer in de diverse gemeenten vergaderen, zodat het Stadsgewest meer zichtbaar wordt voor de burger.

(CDA)

7. Ik lees het meeste over het Stadsgewest via de werkgroep Haaglanden, bestaande uit de DB- en AB-leden in het Stadsgewest en van de fracties die geen vertegenwoordiging hebben in het AB.
Minder dominante positie van Den Haag.
Besluiten nemen bij meerderheid van de negen gemeenten.
Voorzitter kiezen uit de leden van het DB door de DB-leden.
(Christen Unie/SGP)
8. Ik word bij iedere vergadering van de gemeentelijke commissie bestuur betrokken bij de in het Stadsgewest in te nemen standpunten. Het is daar een vast agendapunt.
(Gemeentebelangen Westland)
9. Via de fractievoorzitter, die lid is in de werkgroep Haaglanden, lees ik het meeste over het Stadsgewest.
(LPF Westland)

Zoetermeer

1. Het AB zou vaker een stem in de besluitvorming moeten hebben.
Het AB zou weer langs politieke en niet langs gemeentelijke delegaties moeten worden samengesteld.
Democratische controle vanuit de gemeente moet worden verbeterd.
Stadsgewest ontbreekt democratisch draagvlak en legitimiteit. Enige manier is politieke lijnen van controle vanuit de gemeenten centraal stellen, dan wel rechtstreekse verkiezingen.
(PvdA)
2. Meest bedreigend is dat zonder de medewerking van stemmen van de gemeente Den Haag een besluit niet haalbaar is.
De voorstellen zijn te ver in de procedure om nog een mening over te kunnen geven.
Ik heb het idee dat bijna alle voorstellen "geheim" zijn.
Ik zie de leden van het algemeen bestuur als leden die de algemene opvatting van de gemeente vertegenwoordigen.
De organisatie van bijeenkomsten voor Raadsleden, zoals de RSP-bijeenkomst, geeft veel inzicht in het beleid van het Stadsgewest. Dit zou voor meer thema's kunnen.
(VVD)
3. Meest bedreigende is beperkte invloed op besluitvorming.
Door herinvoering van de vervangingsmogelijkheden van AB-leden zal de betrokkenheid bij Haaglanden toenemen.
(Leefbaar Zoetermeer)
4. Gemeenten moeten alleen samen optrekken, indien dit wat oplevert voor de gemeente.
(Politieke partij niet bekend)
5. Via de Griffie lees ik het meeste over Haaglanden.

De voorstellen van het Stadsgewest krijg ik meestal te laat met het oog op tijdig bestuderen en tijdige besluitvorming. AB-leden moeten er altijd achteraan gaan. Moet beter.

Meer laagdrempelige informatie en communicatie is gewenst zodat burgers het besef krijgen "Haaglanden is ook van en voor ons".

Echte bestuurskracht mogelijkheden voor (afwijkende) meningen binnen het Stadsgewest, dus ook voldoende extra tijd voor voorbereiding.

Beïnvloedingsmogelijkheden moeten meer zijn dan de presentatie van kant en klare stukken.

Tijdige aanlevering aan Griffie van alle stukken die de Raad aangaan en controle hierop.

Evaluatie gebruiken voor het opnieuw bespreken of de huidige samenwerkingsvorm wel volledig tot zijn recht komt, c.q. anders zou moeten worden.

(CU SGP)

6. Gemeenteraden worden in de besluitvorming op een zijspoor gezet. Dit hangt samen met de bestuurlijke verhoudingen tussen DB en AB. Op AB-niveau wordt te weinig inhoudelijk debat gevoerd over nog te maken beleidskeuzen.

Het AB-lid zie ik als een democratisch gekozen volksvertegenwoordiger op de bovenlokale beleidsniveau, c.q. als raadslid in een bovenlokale gemeenteraad.

De gesloten vraagstelling in deze enquête schiet bij een aantal vragen tekort.

Vraag 8 is niet te beantwoorden gezien de suggestieve denkrichting met betrekking tot de colleges.

(CDA)

Gemeente en respondent onbekend

1. Stadsgewest zou synergie tussen de gemeenten moeten bevorderen zonder de autonomie aan te tasten.
Burgers zijn weinig betrokken, behalve bij de verdeling van woningen. Woningen zouden meer naar mensen uit de eigen gemeente moeten gaan. In ieder geval zou meer naar die mensen gekeken moeten worden.
2. Bedreigend is dat er onvoldoende controle is omdat afgevaardigden niet over voldoende tijd beschikken.

Bijlage 2: Tabellen: enquêteresultaten per gemeente

a. leden algemeen bestuur

b. leden gemeenteraden, niet zijnde lid van het algemeen bestuur

a. Enquête leden van het algemeen bestuur

Algemeen bestuur											
De rol, bevoegdheden en taken van het algemeen bestuur zijn helder.											
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1		1								2
Eens		8			2	1	1	1	2	1	16
Neutraal											0
Oneens	2	2						1	1	2	8
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

De verhouding tussen de rol/bevoegdheden van het algemeen en dagelijks bestuur is juist.											
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1		1								2
Eens		4			2		1			1	8
Neutraal	1	1				1		1	1		5
Oneens	1	5						1	2	2	11
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Over de samenstelling en de stemverhoudingen binnen het algemeen bestuur ben ik tevreden.											
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1	1	1					1			4
Eens		2			2		1		1		6
Neutraal	1	1				1			1	2	6
Oneens	1	5						1	1	1	9
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	9	1	0	2	1	1	2	3	3	25

De inrichting van de vergadering van het algemeen bestuur behoeft geen wijziging.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1							
Eens	1	4			2				2	1	10
Neutraal		1				1	1			1	4
Oneens	1	4						2	1	1	9
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	9	1	0	2	1	1	2	3	3	25

Het opnieuw invoeren van een systeem van plaatsvervangend lidmaatschap voor het algemeen bestuur vind ik gewenst.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1				1			1	3	1
Eens		6			1			1		2	10
Neutraal	1	2				1	1				5
Oneens		1									1
Zeer oneens	1	1	1								3
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Er is voldoende ruimte voor debat tijdens de vergaderingen van het algemeen bestuur.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1				1			
Eens	1	8			2	1				2	14
Neutraal		1						1	3		5
Oneens	1	1						1		1	4
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Ik ben tevreden over de frequentie van de vergaderingen van het algemeen bestuur.											
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1		1							1	3
Eens	2	5			2	1	1		1	2	14
Neutraal		3						1	2		6
Oneens		2						1			3
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Ik ben tevreden over het tijdstip van de vergaderingen van het algemeen bestuur.											
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1		1							1	3
Eens	2	8			2		1	1	2	1	17
Neutraal								1	1		2
Oneens		2				1				1	4
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Ik vind dat de procedures van het Stadsgewest voldoende aansluiten bij het duaal ingerichte gemeentebestuur.											
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1										1
Eens		2			1				2	1	6
Neutraal		1	1								2
Oneens	2	7			1	1	1	1	1	2	16
Zeer oneens								1			1
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Ik vind de voorstellen aan het AB van goede kwaliteit.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1	1	1				1			
Eens		8			2	1			2	1	14
Neutraal	1	1						2	1	2	7
Oneens	1										1
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

De indeling van de voorstellen aan het AB vind ik overzichtelijk en helder waardoor snel duidelijk is waar het voorstel over gaat.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1	1	1				1			1
Eens	1	3			2	1			3		10
Neutraal		5						2		1	8
Oneens	1	1								1	3
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

De opzet van de voorstellen aan het AB nodigt mij uit tot het lezen van het voorstel.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1	1	1							
Eens	1	4					1	2	3	1	12
Neutraal		1			2	1				1	5
Oneens	1	4								1	6
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Ik vind dat de voorstellen aan het AB goed onderbouwd zijn en dat ze mij een goed beeld geven van wat er van mij wordt verwacht.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1							
Eens		4			2	1	1		2	1	11
Neutraal	2	3						2	1	2	10
Oneens		3									3
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Adviescommissies											
De rol, bevoegdheden en taken van de adviescommissies zijn voor mij duidelijk.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1							
Eens	1	6			1	1	1	1	1		12
Neutraal		1			1				2	1	5
Oneens	1	3						1		2	7
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Het nut en de noodzaak van het werken met adviescommissies staan voor mij niet ter discussie.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1						1	
Eens	1	4			1	1	1	1		1	10
Neutraal		1							1	1	3
Oneens	1	4			1			1	1	1	9
Zeer oneens		1									1
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Over de samenstelling en de stemverhoudingen binnen de adviescommissies ben ik tevreden.											
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1		1								2
Eens		3			1		1		1	1	7
Neutraal	2	2				1			2	2	9
Oneens		4			1			1			6
Zeer oneens								1			1
TOTAAL	3	9	1	0	2	1	1	2	3	3	25

De verhouding tussen de rol/bevoegdheden van het AB en de adviescommissies is helder.											
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1		1								2
Eens	1	4			1	1	1		1		9
Neutraal		2								1	3
Oneens	1	4			1			1	2	1	10
Zeer oneens								1			1
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	2	25

De inrichting van de vergaderingen van de adviescommissies vind ik prima.											
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1		1								2
Eens	1	4			1		1		2	1	10
Neutraal		4			1				1	2	8
Oneens	1	1				1		2			5
Zeer oneens		1									1
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Er is voldoende ruimte voor debat tijdens de vergaderingen van de adviescommissies.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1							
Eens	1	4			1	1		1	2	2	12
Neutraal		3			1				1	1	6
Oneens	1	1						1			3
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	8	1	0	2	1	0	2	3	3	23

Het advies van de adviescommissie is voldoende zichtbaar in het voorstel aan het AB.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1							
Eens		4			1					1	6
Neutraal		5			1	1	1	1	1		10
Oneens	1	1						1	2	2	7
Zeer oneens	1										1
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Ik ben tevreden over de frequentie van de vergaderingen van de adviescommissies.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1							
Eens	1	2			1	1			1	2	8
Neutraal	1	6			1		1	1	2	1	13
Oneens		2						1			3
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Ik ben tevreden over het tijdstip van de vergaderingen van de adviescommissies.	TOTAAL										
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1		1								2
Eens	1	5			1			1	1	1	10
Neutraal	1	4			1		1	1	1	1	10
Oneens		1				1			1	1	4
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Besluitvormingsprocedures en informatieverstrekking											
De besluitvormingsprocedures van het SGH zijn voor mij voldoende inzichtelijk en transparant.	TOTAAL										
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1		1		1						3
Eens		6			1		1		2	1	11
Neutraal		2				1			1		4
Oneens	2	1						1		2	6
Zeer oneens		1						1			2
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

De kwaliteit van de besluitvormingsprocedures van het Stadsgebied Haaglanden voldoet aan mijn verwachtingen.	TOTAAL										
	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
Zeer eens	1		1								2
Eens		5			2		1		1	1	10
Neutraal		3				1			1	1	6
Oneens	2	2						2	1	1	8
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

De tussentijdse informatieverstrekking aan het AB over de voortgang van de besluitvormingsprocedures van het SGH is goed.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1							
Eens		3			2	1	1		2	1	10
Neutraal		3						1		1	5
Oneens	2	4						1		1	8
Zeer oneens									1		1
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

De informatieverstrekking aan het AB over de resultaten van vooroverleg, zienswijzenprocedures en inspraak vind ik goed.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1							
Eens		5			2		1		2	1	11
Neutraal	1	1				1			1	1	5
Oneens	1	4						2		1	8
Zeer oneens											0
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Terugkoppeling naar en in de gemeenten Ik constateer dat er in mijn gemeente zeer regelmatig informatie wordt verstrekt over de besluitvormingsprocedures en onderwerpen, die in het SGH aan de orde zijn.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1							
Eens		3			1		1	1			6
Neutraal	1	2				1		1	1	1	7
Oneens	1	5			1				1	2	10
Zeer oneens									1		1
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Ik constateer dat de informatie die door het Stadsgebied Haaglanden wordt verstrekt bij mijn gemeentelijke collega's goed over komt.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1		1							
Eens		1			2					1	4
Neutraal	1	5				1	1		2	1	11
Oneens	1	4						2		1	8
Zeer oneens									1		1
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Ik zou zelf in mijn gemeente een actieve rol in het kader van de terugkoppeling moeten spelen.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens										
Eens	1	4					1	1	2	1	10
Neutraal		4			1			1		2	8
Oneens	2	2			1	1			1		7
Zeer oneens			1								1
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

Ik constateer dat de onderwerpen die in het SGH aan de orde zijn in mijn gemeente niet of nauwelijks besproken worden.	Delft	DH	LV	MD	PN	Rsk	Was	Westl	Zm	onb	TOTAAL
	Zeer eens	1								1	
Eens	1	5							2	1	9
Neutraal	1	3				1	1			1	7
Oneens		2			1			2		1	6
Zeer oneens			1		1						2
TOTAAL	3	10	1	0	2	1	1	2	3	3	26

b. Enquête leden van de gemeenteraden, niet zijnde lid van het algemeen bestuur

1. Wordt u betrokken bij de voorbereiding van in het algemeen bestuur van het Stadsgewest in te nemen standpunten door leden uit uw gemeentelijke delegatie?	Dift	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
	Nooit	1	1	1	1	1		3			1
Soms	3	1	1	1	5	3	2	3	3		22
Bij belangrijke kwesties	6	3	2	3	2	4	3	15	6	3	47
Bij iedere vergadering	1		1		2	3		2		1	10
Geen idee											0
TOTAAL	11	5	5	5	10	10	8	20	9	5	88

2. Zou u meer bij de besluitvorming door het Stadsgewest betrokken willen worden?	Dift	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
	Ik word meer dan voldoende betrokken bij de besluitvorming	1	1	2		1		1			
Ik word voldoende betrokken bij de besluitvorming	3	3	3	1	3	6	1	8	2	3	33
Ik wil meer betrokken worden bij de besluitvorming	7		1	3	7	4	5	13	7	1	48
Weet het niet		1					1			1	3
TOTAAL	11	5	6	4	11	10	8	21	9	5	90

3. Indien u meer betrokken wilt worden bij de besluitvorming door het Stadsgewest, wat is hiervan dan de belangrijkste reden?	Dift	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
	Om erop te letten dat de lokale belangen goed verankerd zijn	2	1	2	3	4	5	3	6	4	4
Om erop te letten dat het Stadsgewest niet te duur wordt	5		1		0			1			7
Om te bezien of samenwerking tot win-win situaties kan leiden			2		2	2	2	10	2	5	25
Weet het niet	1	1								8	2
Anders, namelijk	1	2			2				1	1	6
TOTAAL	9	4	5	3	8	7	5	17	7	18	83

4. Waar leest u het meeste over het Stadsgewest?	Dift	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
In de krant								3		1	4
Op Internet	1				1	1		1	1	2	7
Via toegestuurde publicaties van het Stadsgewest	4	1	5	2	5	5	3	10	6	8	49
Via informatie van het college van B&W		1		2	3	2	1	3		5	17
Lees vrijwel nooit wat over het Stadsgewest	4	2			1	1		1	1		10
Anders, namelijk:	1							1		1	2
TOTAAL	10	4	5	4	10	9	4	19	8	17	90

5. Van wie hoort u in de praktijk het meeste over het Stadsgewest?	Dift	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
Van het college van B&W, of leden hiervan		2	3	3	3	3	3	6		5	28
Van de afgevaardigden in het algemeen bestuur	10	1	2	1	7	3		13	8	6	51
Van radio en tv										2	0
Van burgers		0									0
Van regiobestuurders of ambtenaren van het Stadsgewest							1				1
Ik hoor nooit wat						1	1				2
Anders, namelijk van:		1				1				1	2
TOTAAL	10	4	5	4	10	8	5	19	8	14	87

6. Wat is voor u het belangrijkste van het Stadsgewest?	Dift	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
Er zijn geen belangrijke issues	1							1			2
Geld voor bijvoorbeeld infrastructuur in de gemeente	4	1			1	3		3		4	16
Afstemming van beleid tussen gemeenten			4	4	4	2		9	4	6	33
Rechtvaardige verdeling van de schaarste aan ruimte en middelen in de regio	3	2			5	2	1	1	2	4	20
Regulering van de huisvesting								2		1	3
Samen optrekken richting provincie en Rijk		2				1	1	1		3	8
Weet het niet								1			1
Anders, namelijk:	2						1		1		4
TOTAAL	10	5	4	4	10	8	3	18	7	18	87

7. Wat is voor u het meest bedreigende van het Stadsgewest?	Dift	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
Gaat gemeenten veel geld kosten	1			1						2	4
Gemeentelijke autonomie wordt aangetast	4	2	2	2	4	1	1	5	3	5	29
Het Stadsgewest wordt gebruikt om de problematiek van een of meer, gemeenten bij de buurgemeente(n) neer te leggen	1	1	3		2	3	1	9	2	5	27
Zie geen bedreigingen	1		1		1	3		1			7
Zie vooral voordelen	2					2		2	1	2	9
Weet het niet											0
Anders, namelijk	1	2		1	4		2		3	2	15
TOTAAL	10	5	6	4	11	9	4	17	9	16	91

8. kunt u voldoende inbreng leveren bij de zienswijzeprocedures die in het kader van plannen, begroting en verordeningen van het Stadsgewest worden gevolgd?	Dift	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
Voldoende	1	3	1		2	6	2	2		2	19
Zou beter kunnen indien de voorstellen meer toegankelijk zouden zijn	5		1	4	5	1	2	5	2	1	26
Zou beter kunnen door middel van het preadvies van het college aan de raad	2	1	3		4	3	3	11	3	1	31
Weet niet dat er zienswijzenprocedures aan de orde zijn	2							1	1		4
Geen opvatting	1	1	1					1	2	1	7
TOTAAL	11	5	6	4	11	10	7	20	8	5	87

9. Hoeveel tijd besteedt u gemiddeld per maand aan lezen en spreken over regionale kwesties die in het Stadsgewest spelen?	Dift	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
Besteed er geen tijd aan							1			1	2
Minder dan een uur per maand	9	4	2	1	8	2	5	8	4	2	45
Tussen een en vier uur per maand	2	1	4	2	3	8		13	4	2	39
Meer dan vier uur per maand				1					1		2
TOTAAL	11	5	6	4	11	10	6	21	9	5	88

10. Wat vindt u van de voorstellen van het Stadsgewest, die u krijgt voorgelegd?	Dlft	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
Voldoende inzichtelijk en concreet om er een oordeel over te kunnen vormen	1	2	1	1	1	6	1	4	2	2	21
Helder en goed onderbouwd						1		1	1		3
Te vaag en te algemeen	1		2	1	2	2	1				9
Te lange verhalen met onduidelijke beslispunten		1	3	2	4		3	6	1		20
Geen opvatting	7	1			2		1	6	3	2	22
Anders, namelijk:	1	1			1	1	1	3	1	1	10
TOTAAL	10	5	6	4	10	10	7	20	8	5	85

11. Hoe ziet u de door u gekozen leden van het algemeen besuur?	Dlft	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
Als gekozen leden, waarbij er op vertrouwd moet worden dat zij hun werk goed doen	2		1	2	2	2	2	5	4	4	24
Als verbinding tussen de raad en het algemeen bestuur	6	2		2	7	5	1	10	2	6	41
Als controleur van de gemeente in het Stadsgewest			2			1	1	1		2	7
Als een van de leden van de bestuursorganen van de gemeente, die nu eenmaal in besturen van gemeenten, stichtingen, e.d. moeten zitten	1	2	1			1	1		1	1	8
Als stakeholder van de gemeente		1	1		1			1		1	5
Geen opvatting											0
Anders, namelijk:			1		1				1	1	4
TOTAAL	9	5	6	4	11	9	5	17	8	15	89

12. Heeft u opvattingen over de manier waarop burgers/belanghebbende bij het beleid van het Stadsgewest zouden moeten worden betrokken?	Dift	Dh	Lv	Md	Pn	Rsk	Was	West	Zm	onb	TOTAAL
Het is voldoende, indien het Stadsgewest de officiële en wettelijke voorgeschreven zienswijzenprocedures uitvoert		4	1	1	1	4		7	1	1	20
Het Stadsgewest zou meer aan inspraakprocedures moeten doen	2		1		4	2	1	1	2	1	14
De inbreng van burgers/belanghebbenden moet vooral via de gemeenten lopen	8		1	2	5	4	4	11	3	2	40
Anders, namelijk		1	3	1	1		2	1	2	1	12
TOTAAL	10	5	6	4	11	10	7	20	8	5	86

C20

Aan het dagelijks bestuur van het
Stadsgewest Haaglanden

STADSGEWEST HAAGLANDEN	
Ingekomen op	18 APR. 2008
Reg. nr.	SH08.948
Project	
DAD	07.52
INDIC.	A2
Ata	
Secr.	A 10/4 J-lyst

Grote Marktstraat 43
Postbus 66
2501 CB Den Haag
Telefoon 070 750 1500
Telefax 070 750 1501
E-mail informatie@haaglanden.nl
Internet www.haaglanden.nl

Postbank 3893131
Bank BNG 28 50 28 499

contactpersoon Ir. A. Bartels uw kenmerk -
doorkiesnummer 070 750 1511 ons kenmerk SH08.665
onderwerp Evaluatie werkwijze algemeen bestuur projectnummer -

datum 16 april 2008

bijlage(n) 1

Geacht bestuur,

Het algemeen bestuur heeft op 26 september 2007 uit zijn midden een werkgroep evaluatie, de Werkgroep Van der Tak, ingesteld. Het algemeen bestuur heeft vervolgens op 28 november 2007 ingestemd met het plan van aanpak van de uit te voeren evaluatie.

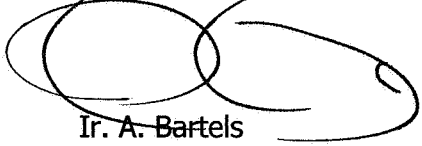
De Werkgroep heeft inmiddels de evaluatie afgerond en en hierover een rapport met bevindingen en aanbevelingen opgesteld. Dit rapport treft u bijgevoegd aan. Overeenkomstig het plan van aanpak rapporteert de Werkgroep door tussenkomst van uw bestuur aan het algemeen bestuur.

In het kader van de evaluatie heeft de Werkgroep onder de leden van het algemeen bestuur en onder gemeenteraadsleden een schriftelijke enquête gehouden. De Werkgroep constateert met genoegen, dat er veel reacties zijn ontvangen. De Werkgroep constateert voorts, dat de reacties overwegend constructief en positief zijn. Op basis van de ontvangen reacties en overleg in de Werkgroep heeft de Werkgroep een aantal aanbevelingen geformuleerd, die strekken tot verdere optimalisering van de werkwijze.

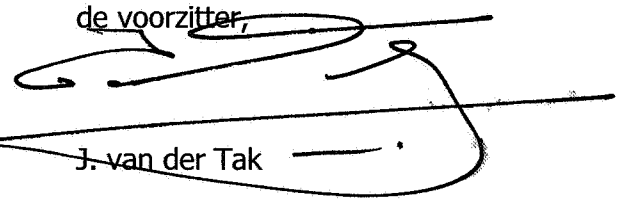
De Werkgroep stel voor om het rapport in het algemeen bestuur ten behoeve van een open debat aan de orde te stellen. Op grond van de uitkomsten van dit debat kan vervolgens overgegaan worden tot uitvoering van een aantal maatregelen en actiepunten. Desgewenst kan de Werkgroep hier nog behulpzaam bij zijn.

De Werkgroep stelt voor om niet te wachten met het doorgeleiden van het rapport naar het algemeen bestuur tot de vergaderstukken van de volgende vergadering van het algemeen bestuur worden verspreid. Voorgesteld wordt het rapport eerder beschikbaar te stellen, opdat er voldoende tijd is voor vooroverleg.

Namens de Werkgroep van der Tak,
De secretaris,

Ir. A. Bartels

de voorzitter,

J. van der Tak